

קבץ

דבורי מוהרא"ש

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל נובע מקור חכמה נובעים, להחיות נפש כל חי ומשם ישקון העדרים, להתחזק בעבודת הבורא בכל דרגת שיהיו נמצאים

בליל שישי פרשת בראשית

אשר נאמרו בשעור חומש רש"י של
מֶרֶן מוהֲרַא"ש שְׁלִיט"א

כה תשרי תשע"ג

יצא לאור ערב שבת בראשית תשע"ד

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי ברסלב

עיר הקדש ירושלים תובב"א

שְׁעוֹר לֵיל שִׁשִּׁי פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית ה'תשע"ג

לחיות עם הזמן – פְּרִשְׁת השבוע:

הנה הלילה הזה הוא לילה מיוחד ביותר, כי הוא ליל שישי הראשון של השנה החדשה, הבאה עלינו למופת. ידוע שהרב הקדוש רבי שניאור זלמן מליאדי – בעל התנ"א זי"ע היה חוזר בשמו של רבו המגיד הגדול מפענזריטש זי"ע: 'צריך לחיות עם הזמן! ובארז בעל התנ"א הקדוש זי"ע שצריך לחיות עם פְּרִשְׁת השבוע – כי החדשות היהודיות הן מה שכתוב בחפז, כל שבוע הוא שבוע חדש, והוא מתנהל לפי פְּרִשְׁתו.

לכל יום נמשכת חיות מפְּרִשְׁת השבוע

ואמנם בותב מוֹתְרָא"ש ז"ל (לקומי הלכות הלכות קריאת התורה הלכה ו') שכל יום נמשכת חיות מפְּרִשְׁת השבוע; לכן הפְּרִשְׁת מְחַלֶּקֶת לשבעה חלקים. וזה בחינת מה שאמרו חז"ל (ברכות ח' ע"ב): 'לעולם ישלים אדם פְּרִשְׁתוֹתיו עם הצבור שכל המושלים פְּרִשְׁתוֹתיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו'. ומובא בשלחן ערוך: 'מיום ראשון ואילך נקרא עם הצבור', כי בעת הפילת מנחה של שבת כבר

קוראים את הפרשה החדשה, ומיום ראשון מתחילים את הפרשה הבאה, וכל שבוע ושבוע מושיף על עצמו את החיות שלו מן הפרשה החדשה שבאה עמו.

והכל צריך להיות חדש לגמרי ומה הן החדשות שלנו? שצריך ללמוד בכל שבוע את הפרשה החדשה עם רש"י ועם התרגום, והכל צריך להיות חדש לגמרי, אפילו שכבר למדנו וגם סימנו את כל המשה המשי התורה החל מ"בראשית" ועד "לעיני כל ישראל", אף על פי כן, כל שנה היא חדשה ורעננה לגמרי.

חדוש כמוני עדין לא היה בעולם את סוד ההתחדשות קבלנו מרבנו הקדוש זי"ע, ואיתא (תני מותרין סימן רמז): 'פעם אחת ישב יחד עם הרב הקדוש המגיד מפייראויצע, במדמה שהיה בסעודה שלישית של שבת, ותפס בזקנו של המגיד הנ"ל בדרך חבה ואמר לו: 'חדוש כמוני עדין לא היה בעולם, ואמר המעתיק, אל תתפלא כי הלא היו האבות ומשה רבנו עליו השלום וכו' וכו', כי מי יוכל להבין פונתו הקדושה בזה. ובפשיטות יש לומר דרצונו לומר שחדוש נורא ונשגב בזה, ובאפן בזה, ובתגלות בזה בהעלמה בזאת וכן כל פיוצא בזה, בודאי עדין לא היה בעולם.

אֶפְלוּ הַבַּל אֵינוֹ יוֹצֵא מִפִּי בְּלֹא הַתְּחַדְּשׁוֹת;

וְיֵשׁ עוֹד בְּאוֹר בְּאִמְרָה הַזֹּאת, שְׁתַּכַּנְנָה בַּמַּלְיָם "חֲדוּשׁ כְּמוֹנִי", שֶׁהוּא הֵיחָ מִתְּחַדֵּשׁ תְּמִיד, כִּי אֲצַלּוּ הָיָה כָּל דְּבַר חֲדָשׁ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה לְגַמְרִי, שְׁאֵינוֹ בְּנִמְצָא מִיִּשְׁהוּ שְׁמֵתְחַדֵּשׁ בְּאִפְּן כְּנֹה וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ וְ"ל (חיי מוהר"ן סימן שפד): 'לֹא מִבְּעֵינֵי דְבוּר שְׁאֵינוֹ יוֹצֵא מִפִּי בְּלִי הַתְּחַדְּשׁוֹת, אֲלֵא אֶפְלוּ הַבַּל אֵינוֹ יוֹצֵא מִפִּי בְּלֹא הַתְּחַדְּשׁוֹת'. אֲצַל רַבְּנּוּ וְ"ל הַתְּקִיִּים בְּשִׁלְמוֹת: "עַל כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה תִּחְלַל יְהוָה, כָּל נְשִׁימָה הִיְתָה נְשִׁימָה חֲדָשָׁה, הוּא נַעֲשֶׂה אָדָם חֲדָשׁ בְּכָל רִגְעַ, אִם אָדָם הֵיחָ מְרַגֵּשׁ חֵיוֹת חֲדָשָׁה כְּזֹאת בְּכָל רִגְעַ, אִף פֶּעַם לֹא הֵיחָ נוֹפֵל לְשׁוֹם יְרִידָה וּנְפִילָה, חֵם וְשִׁלּוּם.

יֵשׁ פְּנִימִיּוֹת נִפְלְאוֹת וְרִזּוֹן עֲמֻקִּין מְאֹד מְאֹד בְּכָל דְּבַר שְׁבַעוֹלָם

וְעַנְיָן חוֹבֵת הַהַתְּחַדְּשׁוֹת הָאָדָם בְּכָל יוֹם, מְצִינּוּ בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנ"ת וְ"ל, אֲשֶׁר מְבִיא (לְקוּטֵי הַלְבוֹת, חֻזְקַת מְטַלְמְלִין הַלְכָה ד, אוֹת ד): 'וְאֶפְלוּ מִי שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשִּׁיג כָּלֵל זֹכָה עַל יְדֵי הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְהַצְדִּיק לְהֶאֱמִין בְּאִמּוֹנָה שְׁלֵמָה וְחֻזְקָה כָּל כָּף, כְּאֵלּוּ רוֹאֶה בְּעֵינָיו מְשִׁשׁ שְׁיֵשׁ פְּנִימִיּוֹת נִפְלְאוֹ וְרִזּוֹן עֲמֻקִּין מְאֹד מְאֹד בְּכָל דְּבַר שְׁבַעוֹלָם, כִּי מִי שְׁיֵשׁ לוֹ מִחַ אֲמִתִּי בְּקַדְקָדוֹ, וּמִסְתַּכֵּל עַל הָאֲמִתּוֹ לְאֲמִתּוֹ, יָכוֹל לְהַבִּין

מֵרְחוֹק מֵה גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂי ה' שֶׁנִּבְרְאוּ הַכֹּל עַל יְדֵי אוֹתוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכֵן עֲתָה מִתְנַהֵג הַכֹּל עַל יָדָם. וּבְכֻלָּם יֵשׁ נִפְלְאוֹת וְרִזּוֹן עַד אֵין חֶקֶר, וּבִפְרָט רַבּוּי הַשְּׁנוּיִים הַנִּעֲשִׂים בְּכֹל עֵת בְּכֹל שָׁנָה וּבְכֹל חֹדֶשׁ וּבְכֹל שָׁבוּעַ וּבְכֹל יוֹם וּבְכֹל שְׁעָה שֶׁהַכֹּל נִעֲשִׂין עַל יְדֵי הַלְבוּשֵׁין הַנִּזְכָּר, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ: וְלְבוּשֵׁין דְּלְבִישׁ בְּיוֹמָא דָּא לָא לְבִישׁ בְּיוֹמָא אַחְרָא, וְלְבוּשֵׁין דְּלְבִישׁ בְּצַפְרָא לָא לְבִישׁ בְּרַמְשָׂא וְלְבוּשֵׁין דְּלְבִישׁ בְּיוֹמָא דִּשְׁבַּתָּא לָא לְבִישׁ בְּיוֹמִיה דְּחַל וְכוּ', שְׁעַל יְדֵי זֶה מִתְנַהֵג הָעוֹלָם וְנִעֲשִׂין הַשְּׁנוּיִים הַרְבִּים בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת. וְכֵמוֹ שְׂמוּבָא מְזַה בְּעֵץ חַיִּים בְּתַחֲלָתוֹ, וּמוּבָא בְּדַבְרֵינוּ כְּפֹה פְּעָמִים¹; עֵין שָׁם².

¹ וְעֵין שָׁם עוֹד בְּמִקוּם אַחֵר (בְּהַלְכוֹת שׁוֹכֵר הַלְכָה ג אוֹת ו'): וְזֶה עֶקֶר בְּהִינַת הַוּפְרוֹן לִידַע וְלִהְיָאֵמִין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם אֱלֻקוֹתוֹ בְּכֹל הַשְּׁנוּיִים שֶׁל כָּל מֵינֵי מַחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׁבַעֲוָלָם שֶׁבְּכֹל יוֹם וּבְכֹל אָדָם וּבְכֹל מְקוּם וְכוּ'. וְעֵין מַעֲנִין זֶה בְּעֵץ חַיִּים בְּתַחֲלָתוֹ בְּהִיכֹל אָדָם קְדָמוֹן בְּשַׁעַר א' עֲנָף ה' מִה שְׂאִיתָא שָׁם, וְלֹא עוֹד אֱלֹא שֶׁבְּכֹל שְׁעָה וְשְׁעָה מִשְׁתַּנִּים הָעוֹלָמוֹת וְאֵין שְׁעָה זוֹ הוֹמָה לְשְׁעָה זוֹ וּמִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵנֵן הַלּוּד הַפּוֹלֹת וְכוּכָבִים וְכוּ' עֵין שָׁם שְׁהָאֵרִיד בְּזֶה וּמְבִיא שָׁם מֵאֵמֶר הַתְּקוּנִים וְלְבוּשֵׁין דְּאִיהוּ לְבִישׁ בְּצַפְרָא לָא לְבִישׁ בְּרַמְשָׂא וְלְבוּשָׂא דְלְבִישׁ בְּיוֹמָא דָּא לָא לְבִישׁ בְּיוֹמָא תַנְיָנָא וּבְזֶה תַבִּין אִיד מִשְׁתַּנָּה מַעֲמַד וּמְצַב הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַלְבוּשֵׁין שֶׁל הָאִין סוּף וְשְׁנוּיִים בְּכֹל עֵת וְרַגַע וְכוּ'; עֵין שָׁם.

² הָאֵרִי הַקְּדוּשׁ הָיָה נוֹהֵג לוֹמֵר לְפָעָמִים כְּזֶה דְרוּשׁ וְלְפָעָמִים דְרוּשׁ אַחֵר, וְתַלְמוּדוֹ הִנְאֹן הַקְּדוּשׁ רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִי"ע הָיָה נוֹהֵג לְכַתֵּב הַכֹּל, אֵינְנוּ יְכוּלִים לְתַאֵר אֵיזָה תַלְמוּד נֶאֱמָן הוּא הָיָה, שֶׁתַּלְמוּד יְהוּה כָּל כָּךְ מִסוּר לְרַבּוֹ! כִּי בְּדַאי הוּא הָיָה יְכוּל לְהַקְשׁוֹת עַל רַבּוֹ, אֲבָל

להתבונן בפלאי הבורא כל עולמים

מה נורא הוא להתבונן בפלאי הבורא כל עולמים, יתברך שמו, והכה נעשה השבון: אשר בכל רגע [בדקה יש ששים רגעים] מתחלפים כל העולמות, ואין לנו שום השגה ותפיסה בכל זה כלל, הנה יש לנו עשרים וארבע שעות ביום, ובכל שעה יש ששים דקות, ובחד יש ביממה אלף ארבע מאות וארבעים, ואם נחשב את זה לרגעים, נמצא שיש שמונים וששה אלפים וארבע מאות רגעים ביממה, ומבהיל הרעיון לחשב אשר בכל רגע ורגע ממש מתחלפים כל העולמות!

הוא ברר הכל עם רבו, אם הוא ראה איזו תנועה מיד התחקה על עקבותיה, מי שלומד בכתבי אר"י רואה שכל תנועה שהוא ראה אצל רבו, לא היה מיחס לזה סתמיית, אלא מיד שאל את רבו, כגון שראה את רבו מנשק את המזוזה ומיד רועד, והוא מביא על זה פגנות שלמות, כל נקדה שהוא ראה אצל רבו הקדוש נרשמה והנצחה, מחמת התמסרותו העצומה והמהלטת לרבו האר"י הקדוש זי"ע. אבל זה לא היה מסדר, ואחר כך סדרו את זה כפי הסדר, אבל הדרושים שאמר לא היו מסדרים לכן יש כמה גרסאות בכתבי אר"י, את הספר הקדוש 'עין חיים' כתבו וסדרו הגאון הקדוש רבי מאיר פאפיריש זי"ע, עם הגאון הקדוש רבי יעקב צמח זי"ע, מלבד זאת יש את הספר הקדוש 'אוצרות חיים', וכן הספר הקדוש 'מבוא שערים', והכל אותו דבר, רק כל חבור מסדר באופן אחר, את העולמות אי אפשר לשנות; אלו הם רק דרושים אחרים שנעתקו ונרשמו באופן אחר, ואת כל זה רשם הגאון הקדוש רבי חיים ויטאל זי"ע, שהוא שמע את הכל וכתב ובתחלה זה לא היה מסדר, ואחר כך סדרו את זה, כנ"ל.

איך יכולה הגשמיית להבין ברוחניות?

ודברי האר"י הנ"ל, מתבססים על מה שאיתא בתקוני זחר – לבושא דלביש בצפרא לא לביש ברמשא, בכיכול, בכל פעם מתחלפים הלבושים, ולכאורה מה שיך לומר 'לבוש', הרי הקדוש ברוך הוא אינו גוף ולא דמות הגוף, ולית מחשבה תפיסה ביה כלל, הרי זוהי תכלית הרוחניות ואנו גשמיים כל כך איך, יכולה הגשמיית להבין ברוחניות? ולכן באו כל אלו הלשונות בדרך משל, שנראים כמו הגשמה, בכיכול, חס ושלום, הכל כדי שגם לנו תהיה איזו ידיעה באלקות – לשבר את האזן מה שהיא יכולה לשמוע.

'המונה מספר לכוכים ולכלם שמות יקרא'

כל הבריאה והעולמות אשר בה, שאנו רואים לעינינו, זהו רק עולם העשייה, ובתוכו כל הגלובוס, ושבעה בליון אנשים ומדינות וארצות, עם כל מיני חיות וכל סוגי העצים, ופרות, הרים וסלעים, נפלאות הבורא כל זה הוא רק עולם העשייה. ובעולם הזה שאנו רואים – השמש והירח, וביליוני כוכבים, והקדוש ברוך הוא נותן שם לכל כוכב, בכיכול, הקדוש ברוך הוא 'אוחז חשבון' על כל שם של כל כוכב, אדם לא יכול להשיג את החכמה הגדולה הזאת, וכי אנו יכולים להדמות אל הבורא כל עולמים, ועליו נאמר: 'המונה מספר

לכוכבים ולקלם שמות יקרא; יש בלי בליונים של כוכבים, איננו יכולים לתאר, בשאנו רואים עם מלקופ, יש בסן פרנססקו אחד מהמלקופים הגדולים בעולם, ונתן להביט דרכם בעיני בשר על בילי בליונים של כוכבים – שאין לנו תפיסה והשגה בזה כלל, ואנחנו אנשים קטנים, ומתקוטטים בעבור קנאה ובשביל קצת כבוד וכו' וכו', ואמר רבנו שכל זה הוא רק בעולם העשיה הנשמי הזה.

"לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחקם"

הלוא אנחנו אנשים קטנטנים, בשאנו מביטים על הארץ ומבחינים על נמלה הרוחשת על הארץ, אנו נוטים לרחם עליה מרב עליבותה וזעירותה, אבל שלמה המלך אומר: לא, לא, "לך אל נמלה עצל" – ממדותיה של הנמלה אפשר להתלמד, נמלה שאינה נוגעת בדבר השיך לזולתה; פעם ראיתי בעצמי, בששופכים פמות של חטה, נמלה לוקחת אתה נמלה אחת, וכאשר היא עומדת לפוש – היא מניחה את החטה, יכולות לעבור מאה נמלות, כל אחת נגשת, מריחה את החטה המנחת, ויודעת – "זה לא שלי! מישהי כבר לקחה אותה..." ואף אחת לא לוקחת זאת לעצמה.

וזה מוכר גדול בשבילנו שאם הנמלה שהיא חסרת מודעות – נוהגת כך, מה נאמר אנו, בעלי שכל, 'עובדים' גדולים, בעלי

מִדְרָגָה גְּדוּלִים, בְּשָׂבָא לְנִצְחָה, לְחַמְעוֹת אֶת הַזּוּלָּת וּלְרִמּוֹת אוֹתוֹ,
וְאֵף לְגֹזֵל מִמֶּנּוּ. אִזִּי וְאִבּוֹי אִם אִין לָנוּ אֶת הַדַּעַת דְּקַדְשָׁה.

וְכָל זֶה הוּא רַק לְבוּשׁ לְאוֹר הָאֵין סוּף

וְכָל זֶה בְּכִיבוֹל הַכַּל עוֹלָם הַעֲשִׂיָה, שְׁיֵשׁ בָּהֶם שְׁבָעָה בְּלִיזוֹן אֲנָשִׁים,
בְּלִי בִילִיאֲרָדִי עֵצִים עִם עָלִים, וְכָל עֵלָה וְעֵלָה לֹא דוֹמָה לְזוּלָּתוֹ, וְאִי
אֶפְשָׁר לְתַאֲרֵר אֶת גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְהַנְּחָה לְמִשָּׁל בְּעֵנִין
הַעֲשָׂבִים! וְכִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר עֲשָׂבִים?! כָּל הַבְּרִיאָה כָּל בְּדוּר הָעוֹלָם,
אֵף אֶחָד לֹא נִרְאָה כְּזוּלָּתוֹ, וְכָל זֶה הוּא עוֹלָם עֲשִׂיָה, בְּיַחַד עִם
הַשְּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ, עִם בְּלִי בִילִיאֲרָדִי כּוֹכָבִים, וְעַתָּה נִתְאָר לְעֵצְמֵנוּ מַה
נִמְצָא בְּעוֹלָם הַיְצִירָה – כָּל הַמְּלֵאכִים שְׁקִימִים, וְאִין לָנוּ שׁוֹם הַשְּׁנָה
בָּהֶם, וְכֵן בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה וְכֵן בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְאִחֲרֵי זֶה עוֹלָמוֹת
יוֹתֵר גְּבוּהִים, וְכָל זֶה הוּא רַק לְבוּשׁ לְאוֹר הָאֵין סוּף.

אִין טוֹב לְהִיּוֹת זָמוּ, הוּא חֲסִיד זָמוּ, וְהוּא צַדִּיק זָמוּ, זָמוּ אִין טוֹב

וְכָל זֶה מִתְחַלֵּף בְּכָל רִגְעַי, לֹא בְּכָל דְּקָה אֵלָּא בְּכָל רִגְעַי וּשְׁנֵיָה מִמֶּשׁ,
שְׁזָהוּ 'לְבוּשָׁא דְאִיהוּ לְבִישׁ בְּצַפְרָא לֹא לְבִישׁ בְּרַמְשָׂא', כְּכִיבוֹל,
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ תְּמִיד לְבוּשִׁים חֲדָשִׁים, הַכַּל חֲדָשׁ, חֲדָשׁ
לְגַמְרֵי. וּמוֹתְרָנִית ז"ל מְחַדֵּשׁ שְׁמֹנֶה אֶפְשָׁר לְלַמֵּד אֶת סוּד
הַהַתְּחַדְשׁוֹת, בְּכָל רִגְעַי מְחַדֵּשׁ, מִקֵּדָם עֲשִׂיתִי אֶת זֶה וְאֶת זֶה, אֲכַל

בעת בָּאָה דְקָה חֲדָשָׁה, לֹא רַק דְקָה חֲדָשָׁה אֲלָא רַגַע חֲדָשׁ, לְהִתְחַדֵּשׁ בּוֹ, וְאֵת זֶה אָנוּ לּוֹמְדִים אֲצֵל רַבְנּוּ וְ"ל שְׁאָמַר, 'הַחֲדוּשׁ כְּמוֹנֵי לֹא תִיָּה בְעוֹלָם', תִּיָּנוּ כְּאָמוֹר, בְּעֵינֵי מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוֹת. לְמַה אָדָם בְּעֲצָבוֹת שְׁבוּר וּמְמַרְמֵר, וְעוֹבֵר עָלָיו מִה שְׁעוֹבֵר, בִּי אֲנִי יְהוּדֵי זְמַן, בְּעַל יְסוּרִים וְתִיק, בְּעַל עֲבָרָה עֲתִיק, וְאוֹמֵר רַבְנּוּ וְ"ל בְּשִׂיחוֹת הַר"ן (סימן נא): 'אֵין טוֹב לְהִיּוֹת זְמַן, הֵן חֲסִיד זְמַן, וְהֵן צַדִּיק זְמַן, וְזֶה אֵין טוֹב. בִּי צָרִיד רַק לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם לְהִתְחַיֵּל בְּכָל עֵת. אֲבָל מְאֹד קָשָׁה לְקַיֵּם אֵת זֶה.

חֲשִׁי שֶׁהִיָּה לְרַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל לְקַבֵּל מִהַאָרֶץ, וְאַחֵר כִּף הַתְּפִטֵּל אֵלָיו הַגָּאוֹן הַקְּדוּשׁ רַבְנּוּ חַיִּים וַיִּטָּאֵל סִפֵּר, בְּהִתְחַלְתָּ לֹא רָצָה לְקַבֵּל מִהַרְבֵּי שְׁלוֹ – הָאָרֶץ"ל, הוּא חָשַׁב שֶׁהוּא גְדוֹל כְּמוֹתוֹ, וְהוּא בְּאֵמַת הִיָּה כֹּף גְדוֹל, שֶׁהִיָּה תַלְמִיד חֵבֵר לְמַרְן הַרְמ"ק וְכוּתוֹ תִּגְן עֲלֵינוּ.³

³ אֵיטָא בְחַיֵּי מוֹהַר"ן (סימן שסד): 'פַּעַם אַחַת דִּבְרַתִּי עִמוֹ מַעֲנִין קְבֵלַת הָאָרֶץ וְזָרוֹנוּ לְכַרְכָּה, וְאָמַר שֶׁקְבֵלַת הָאָרֶץ וְזָרוֹנוּ לְכַרְכָּה הוּא לְגַמְרֵי אֶחָד עִם קְבֵלָה שֶׁחֵבֵר מוֹרְנוּ הַרְבַּ מִשָּׁה קוֹרְדוֹכִירוֹ וְ"ל. אַחֵר כִּף אֵיזָה שְׁנַיִם שׁוֹב נִדְמֹן שְׁדַבְרַתִּי עִמוֹ מַעֲנִין הַקְּבֵלָה שְׁגֵלָה הָאָרֶץ וְזָרוֹנוּ לְכַרְכָּה, וְאָמַר שֶׁהַקְּבֵלָה שְׁלוֹ הוּא רְחוֹק וְנִשְׁגָּב מְאֹד מִהַקְּבֵלָה שֶׁל בְּעַל הַפְּרָדֵם וְ"ל. וְעַמְדַתִּי מְרַעִיד וְשִׂאֲלַתִּי אוֹתוֹ בְּאֵימָה הֲלֹא שְׁמַעְתִּי מִפִּיכֶם פַּעַם אֶחָד שֶׁבְּאֵמַת הַכֹּל אֶחָד. הַשִּׁיב מִסְתַּמָּא אִם אֲמַרְתִּי כִּף יְדַעְתִּי מִה שְׁאֲמַרְתִּי. וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים וְהַתּוּמִים לְכַאֲוָרָה. אֵד מוֹ שִׁישׁ לוֹ לֵב לְהִבִּין יְכוֹל לְהִבִּין מִרְחוֹק שֶׁהַכֹּל נִכּוֹן וְדַבְרָיו חַיִּים וְקַיִמִים וְהַכֹּל

שהיה גדול, קדוש ונשגב עד מאד⁴. ומזה שלמד עמו, יכולים להבין את גדלתו העצמית של רבי חיים ויטאל זי"ע.

אמת ויציב ונכון ונקים ויושר. כי באמת בודאי הכל אחד בפנימיות האמונה באמת לאמתו. אך אף על פי כן דרכי התגלות הפודות של האר"י וזרנונו לברכה הוא רחוק ונשגב מאד מדרכי הפרדס, אף על פי שבאמת לאמתו הכל אחד. ואי אפשר להאריך בענין זה כי כבוד אלקים הסתר דבר והמשפילים יבינו; בשהייתי בתחלת ההתקרבות, כגון שיש עשרה ויחצי שבע עשרה (ולא היה לי מי שילמד אותי, ברוב השם, שבה והודעה לבוא, שלא היה לי את אף אחד, לא ידעתי על קיומם של חסידו ברסקב, היו לי רק את ספרי רבנו הקדוש, הוא היה הרבי שלי, ולא ידעתי מאף אחד, אז בשעת ההתקרבות ממישהו שהיה יכול לבלבל את דעתי). וכשהגעתי לשיחה הנ"ל, בין שלא היה אז להשיג את הפרדס רמונים' (נדפס רק מאחר יותר), הלכתי להפשוט בספריה גדולה, אמנם לא בודאי ללכת שם, אני הלכתי עם המראה החסידי שלי, אצלי לא היה דבר כזה לומר, אם זה נמצא בעולם – אני היב שיהיה לי את זה, וזאת היתה התאונה שלי בימי געורי, (ולא כמו היום השטויות של המכשירים השונים וכו', והם שמחו שתפסו איזו נשמה, ונשאתי תן בעיניהם, והביאו לי את ספרי הרמ"ק, אבל אני עשיתי את שלי ולא גרסתי אותם) ושם מצאתי את הספרים הקדושים של הרמ"ק: פרדס רמונים, אילימה, אור נערב.

⁴ באשר נסתלק הרמ"ק וזכותו תגן עלינו, הספידו בפסוק: "וכי יהי באיש הטא משפט מות"; הינו כי יהיה איש צדיק גדול, אשר יחסר בו היסוד של משפט מות, (כי פרוש המילה הטא היא מלשון הפרון כפי שאמרה בת שבע לדוד המלך והייתי אני ובני שלמה הטאים – חסרים מהמלוכה הועיל ואדניהו מבקש למלך בתי אביו) שאין עליו רבי משה קורדובירו שום עברה, אשר בעמיהו יהא היב למות, ובכל זאת והומת, שהוא נפטר מהעולם הזה, ותלית אותו על עין תלה מיתתו בחטא של עין הדעת, שבטעו נגרה מיתה אפלו על צדיקים פאלו, כמו שאמרו חכמינו: "ארבעה מתו בטעו של נהוש".

והאר"י הקדוש לא רצה ללמד אף אחד, רק המתין עד שבא רבי חיים ויטאל ולמד עמו, ובהתחלה, ספר רבי חיים, שלא היה לו רצון ללמד אצלו, כי דמה שהוא יותר גדול ממנו⁵, אמנם אחר כך התבטל לגמרי אל רבו האר"י הקדוש זי"ע, ולמרות שהיה יכול להקשות עליו כל מיני קשיות וכו', עבר על הכל וזכה לבטול גמור אל אורו הקדוש של האר"י ז"ל.

התמסרותו הנפלאה של מוהרנ"ת ז"ל לרבנו ז"ל וכמו בן מוהרנ"ת ז"ל היה כל כך מסור לרבנו ז"ל, אבל הרבה רצו לרחק אותו מרבנו ז"ל, הוא שמע שמדברים עליו כל דבר אסור, וזה לא הלך לו כל כך קל, והוא כל כך התחזק ונשא אצל רבנו ופרסם אותו לכל העולם כלו. וכי מוהרנ"ת ז"ל לא היה יכול להקשות קשיות על רבנו ז"ל?! אבל הוא היה מסור לרבנו ז"ל.

ידוע בין אנשי שלומנו, שמוהרנ"ת ז"ל בקש, שפכו שמזכירים את רבי שמעון בר יוחאי מזכירים מיד את רבי אלעזר בנאי, וכמו

---

⁵ זהו נסיון גדול מאד, שכל אחד יכול לפול בקלפה הזאת, שהיא פלאי פלאים, שהתלמיד יכול לחשב שהוא יותר גדול מהרבי שלו, וכמו שאמרו חז"ל והובא ברש"י, ויהי בימי שפוט השופטים – ששופטים את שופטיהם.

שְׁמוֹזְבִירִים אֶת הָאָר"י הַקְּדוֹשׁ מְזַבְרִים מִיָּד אֶת תַּלְמִידוֹ הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי חַיִּים וַיִּטְאֵל, וַיִּכְמוּ שְׁמוֹזְבִירִים אֶת הַבַּעַל שֶׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ מִיָּד מְזַבְרִים אֶת תַּלְמִידוֹ הַמְּגִיד הַגְּדוֹל מִמְּעֻזְרִיטֵשׁ זי"ע, כִּךָּ הוּא רוֹצֵחַ שְׁבֹאֲשֵׁר יִזְכְּרוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל יִזְכְּרוּ גַם אוֹתוֹ.⁶

וּפְעַם שְׂאָלוּ אוֹתוֹ: "הֲרֵי אַתֶּם בְּאַתֶּם הָאֲחֵרוֹנִים, אֵיךְ זְכִיתֶם כָּל כִּךָּ?" כִּי הוּא הָיָה מִתַּתְּלִמִּידֵי הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל,⁷ וְהוּא הֶעֱפִיל עַל כָּלֶם בְּגִדְלָתוֹ וְהִתְקַרְבוּתוֹ הַמְּסוּרָה. כִּמוֹ שֶׁפְּעַם הִתְבַּטְּא, וְ

---

⁶ וְאֵף עַל פִּי כֵן בְּקֵשׁ שְׂלֵא יבואוּ לַפְקֵד אֶת צִיּוֹנוֹ, בְּאִמְרוֹ: אֲנִי אֶהְיֶה אֲצִל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, וְאֲשִׁב שֶׁם, וְאֵף צִיר הֵיכֵן יִהְיֶה; בְּאֶהֱל תִּישָׁן, שֶׁם הָיָה חֵלוֹן, כִּמוֹ שְׂרֹאִים בְּתַמּוּנָה הִיחִידָה שֶׁשְׂרָדָה מֵאוֹ, וְאִמְר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שֶׁהוּא יֹשֵׁב שֶׁם בְּחֵלוֹן הַהוּא... אֲנִי עוֹד הַסְּפַקְתִּי לְהַכִּיר בְּשֵׁנֵת תַּש"כ יְהוּדֵי זָקֵן מְפֻלֵּג שֶׁהִשְׁתַּתַּף בְּקַבּוּץ בְּאִיסַט סִיד, וְסָפַר לִי אֵיךְ זָרְקוּ הַנְּאֻצִּים יְמַח שְׁמֵם רַמּוֹנֵי יָד, שֶׁאֶהָד מֵהֶם פָּגַע בְּאֶהֱל הַקְּדוֹשׁ וְהִקְרִיבוּ לְגַמְרֵי... וְאֵף עַל פִּי כֵן אֵלוֹ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֹנוּ שֶׁהָיוּ דְבוּקִים בְּלַמּוּד לְקוּטְמֵי הַלְכוּת, אִמְרוּ לְעֻצְמָם: וְכִי לֹא נִסַּע לַפְקֵד אֶת צִיּוֹן מוֹהֲרַנ"ת ז"ל?

⁷ לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הָיוּ תַּלְמִידִים גְּדוֹלִים כַּגֹּזֵן הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ ר' יוֹדֵל שֶׁהָיָה תַּלְמִיד שֶׁל הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ ר' פְּנֵחֶם מְקוֹרֵיין, שֶׁעוֹד קָבַל אֶת פְּנֵי הַבַּעַל שֶׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וַיִּכְמוּ בֵּן הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ מִמִּירָהאוּיִצָא שֶׁהַכִּיר אֵף הוּא אֶת הַבַּעַל שֶׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְהָיָה מְוַדֵּד עִם הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי מִנְחֵם נַחום מִשְׁשֶׁעֶרְנָאבִּיל זי"ע, וְהוּא הָיָה כְּאֶרְבָּעִים שָׁנָה מְבַגֵּר בְּגִיל מַרְבְּנוּ ז"ל, וְהוּא הִכְנִיעַ אֶת עֻצְמוֹ לְרַבְּנוּ ז"ל.

בשהתקרבותי לרבנו ז"ל – זרקתי את כל השכל שלי לגמרי, וככה קבלתי מרבנו ז"ל, מלוא הפנים שפע קדושה ודעת.

האפיקורסים של אימנו מְגַרְשִׁים את הצדיקים...

ואף על פי כן אנו מוצאים דבר מעניין, בעיר אימנו גרו האפיקורסים הגדולים ביותר – המשפילים הרשעים שרצו להכניס את ההשכלה הארוחה מגרמניה ימח שמם בערי רוסיה ואוקראינה. והם לא נתנו לאף רבי לבוא לגור באימנו, הרב הקדוש רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע (הטמון בבית העלמין העתיק בעיר הקדש מבריה ת"ו) רצה לבוא לגור שם, והם גרשו אותו מחמת שלא סבלו אותו, כי לא יכלו לסבל רבי שמהדיר אמונה בתלמידיו. כמו כן היה עם הרב הקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע (שהיום כ"ה תשרי – הוא היארצייט שלי), שגם הוא רצה לגור באימנו, הם רצו לבוא לראות אותו, ומיד הוא עצם את עיניו הקדושות, באמרו: 'אסור להסתפל בפני רשע, ומוכן שהם עשו כל מיני מצדקי שבעולם, שהוא יצטרף לעקור משם.

רבנו משחק בהכמתו עם האפיקורסים שבאימנו...

באשר הגיע רבנו ז"ל להתגורר באימנו, שחק עמו רבנו ז"ל בהכמה בזאת, עד שהתבטלו בפני הדרת קדושתו בעפרא דעלמא, ורבנו כל כך התנייד עמו, עד ששחק עמו משחק הישח, בלי מלבוש עליון

וכובע, והתדרוך היא, שְׂבָאָשָׁר מְשַׁחֲקִים בְּצוּוֹתָא, מִתְיַדְדִים בְּיֹתֵר,
וְאִף יְכוּל אֶחָד מִהַמְשַׁחֲקִים לְמַטַּח עַל שְׂכָם זוּלָתוֹ – אַחַה, הַפְלָתִי לָךְ
חֵיל... וְכוּ'.

מה יש לכם עם זה?

ובדיוק אז נכנסו שְׁנֵי תַלְמִידָיו הַקְדוּשִׁים מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל וְר' נִפְתָּלִי
וְ"ל, וְהִיתָה לָהֶם חֲלִישוֹת חֲדָעַת גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי לָהֶם הִיתָה הַרְגָּזָה
נִרְאָה בְּגִדְלַת רַבְּנֵי וְ"ל, וְהִנֵּה הֵם רוֹאִים אֶת רַבְּנֵי יוֹשֵׁב עִם טְלִית
קָטָן וְכֹפֵה, וּמְשַׁחֵק עִמָּם בִּידִידוּת. וּבְשִׂרְאָה רַבְּנֵי וְ"ל אֶת פְּלִיאָתָם,
עָנָה לָהֶם בְּנַעַם חֲכָמָתוֹ: מַה יֵּשׁ לָכֶם עִם זֶה? אַתֶּם אֲנִי מְשַׁחֵק 'שׁח'
וְאַתֶּם אֲנִי מוֹנְהִיג מְדִינוֹת.

וכל ימיו עשה תשובה על פנים אמונת חכמים

בְּשִׂהְלָכוֹ, שָׂאֵל מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל: "מַה הַשְּׂיִכוֹת שֶׁלָּהֶם עִמָּכֶם"⁸? בְּאֵז
עָנָה לוֹ רַבְּנֵי וְ"ל תְּשׁוּבָה חֲרִיפָה: "וְאִיזוֹ שְׂיִכוֹת יֵשׁ לָכֶם עִמִּי, הֲלוֹא
אַתֶּם נְדָמִים כְּמוֹ נֹצֵה, שְׁעַם הַפָּחַת פֶּה אַחַת הִיא פוֹרְחַת מִן

⁸ זאת היתה שאלה שיש בה העזה גדולה, ומתשובת רבנו ו"ל לחלו, למדים, שאסור
לשאול שאלות, מה אנו יודעים מדרכי הצדיק? אם אהיה מאמין בצדיק, אל תשאול שאלות!
וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ו"ל לבנו ר' יצחק: אם לא מאמינים ברבנו – לא באים אליו,
אף אחד לא הכריח אותך לבוא, אם אהיה בא – אל תשאול שום שאלות.

הבגד" ... וכאשר שמע מוהרנ"ת ז"ל את המלים האלו מפי רבנו ז"ל, נרעד מאד, וכל ימיו עשה תשובה על פגם אמונת חכמים, בערבו, על ששאל את רבנו ז"ל שאלה בזאת, כי לא שואלים את הרבי שאלות, אבל כל ימיו היה מסור לרבנו ז"ל באפן מעורר השתאות, עד שהתבטא ואמר אחר הסתלקות רבנו ז"ל, שהוא מצטער שלא זכה לשבת בקביעות אצל רבנו ז"ל, ולרשם הכל, והיה לנו פי כמה ממה שיש לנו עתה.

היבול שנשאר מרבנו ז"ל בכתב בזכות מוהרנ"ת

ואמנם רואים מה שנשאר מרבנו ז"ל – המשה ספרים: הספר הקדוש 'לקוטי מוהר"ן', הספר הקדוש 'ספורי מעשיות', הספר הקדוש 'ספר המדות', הספר הקדוש 'שיחות הר"ן', הספר הקדוש 'חיי מוהר"ן'. ומי כתב את כל זה? רק מוהרנ"ת ז"ל! וכמו שרבנו הקדוש ז"ל אמר: "אם לא מוהרנ"ת לא היה נשאר מפני אפלו עלה אחר של שמות..."

היבנות מוהרנ"ת הקדוש אצל צדיקי דורו

תארו לעצמכם שמוהרנ"ת ז"ל היה מקרב לרבנו רק שמונה שנים, ואלו צרות סבל בעבור ביאתו לרבנו, פעם בעשרה שבועות היה

מגיע לרבנו, והיו לו צרות, יגון ואנחה מאשתו שעזבה אותו, מחמוי, מהוריו וכו' וכו', והוא היה מתמיד גדול עוד לפני שהתקרב לרבנו, והיה תלמיד של הצדיק הקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, אשר בנה אותו: "מיין נת'עלע" (נתיחה שלי), יש אף האומרים, שקימות תורות בספרו הקדוש 'קדשת לוי' שמקורן ממה שמהר"ת רשם באשר שמע אותן מרבו הקדוש, שקרבו וכבדו מאד. וכן היה מקרב להצדיק הקדוש רבי מרדכי מקרמעניץ זי"ע, בנו של הצדיק הקדוש, המגיד רבי יהואל מיכל מזלאטשוב זי"ע, וזכה לישון לילה אחד אצל הצדיק הקדוש רבי זושא מהאניפולי זי"ע.

ועל כל נסיעה שנסע אליו מוהר"ת היו לו מניעות בלי שער בשחיגע לרבנו ז"ל – רבנו ז"ל היה בעצם אברך צעיר, שהיה מבוגר מוהר"ת ז"ל רק שמונה שנים, רבנו נולד בשנת תקל"ב, ומוהר"ת ז"ל נולד בשנת תק"מ, רבנו הקדוש היה עם שתי פאות ארבות וזקנקן קטן, והיה נראה באברך צעיר, ועל כל נסיעה שנסע אליו מוהר"ת היו לו מניעות בלי שער, ואף על פי כן הוא הספיק לרשם מרבנו כל כך הרבה תורות, ספר שלם, קדוש ונשגב כל כך – לקומי מוהר"ן! את כל זה רק מוהר"ת כתב.

חבל בכל מקל כל – רק מוהרנ"ת תלמיד רבנו

כל המתנגדים אומרים: 'לקוטי מוהר"ן' זה של רבנו הקדוש, אבל איננו רוצים ללמד בספרי 'לקוטי הלכות'! טפשים שפמותם! הרי גם את כל ה'לקוטי מוהר"ן' כתב מוהרנ"ת ז"ל, את כל הספרי מעשיות כתב מוהרנ"ת, ואפילו התורות שמצינ עליהן: 'לשון רבנו' – זה הלשון של מה שרבנו אמר, ומוהרנ"ת רשם. והיו דברים שרבנו הקדוש לא רצה שיתגלו כלל. גם את הספר המדות אמר אותו רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל רשם בספר. וכן השיחות שכתובות ב'חיי מוהר"ן' וב'שיחות הר"ן' הן מדיקות להפליא, שנכתבו במדיק בידו של מוהרנ"ת, לאפוקי ספרים מלקטים, מאחרים יותר, שלא מר בר רב אשי התום עליה, ורק השיחות שרשם מוהרנ"ת הן מדיקות לחלוטין ובעלות מקור הכי מסמך.

מעלת שיחותיו של רבנו הקדוש והנצחיות שלהם

ואמר רבנו, זכרוננו לברכה, בפרוש, שבכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמו יכולים להיות על ידה איש בשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מיין איין גומער יהוד) אם ירצה לילך עמוה לקים פפי שיחתו הקדושה (חיי מוהר"ן סימן שנה).

וממילא, אם רבנו הקדוש אומר שם את הענין של ראש השנה, ברור שהוא רוצה שיבואו אליו לראש השנה.

גדל החיוב להיות אצלו על ראש השנה

וכאשר מובא שם (חיי מוהר"ן סימן תו): 'וגם אז למדנו שרצונו תוק להיות אצלו באומין על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושואין דבר גדול מזה. וגם למדנו, במה צריכין לחזק לשבר המניעות מדבר שבקדשה, בפרט המניעות מלהיות על ראש השנה שצריכים לשברם ביותר ולהיות דיקא על ראש השנה, עד שאפלו אם הוא זכרונו לברכה בעצמו מצוה ומסכים לבלי להיות אצלו על ראש השנה, חלילה להסתכל על זה, וצריכין לזהר מאד לבלי לשאל אותו שום שאלה על זה, כי הוא ישיב בודאי לבלי להיות, ואף על פי כן בנקדת האמת לאמתו צריכין להיות דיקא' (וכן הוא נוהג לדורות). והקבוצה הקדוש שלנו באומן יתקיים עד ביאת גואל צדק, שיבוא במהרה, וגם הוא ישפתח בקבוצה הקדוש שלנו, ולא יכול לבוא מישחו אחר, ולומר אהרת מדברי רבנו, כפי שהבין אותם מוהר"ן פ"ל.

כל מי שנגע בדלת שלנו – זכה למה שזכה

וגם המתקרבים אלינו כיום, נדמים כנוצה שעל הפגד! כי כל אחד מספר על מעשיו במישרון או בעקיפין, וכאשר תהלה לאיל הוא זוכה לגדלות המוחין, הוא חושב: אהה! הרי יודעים עלי הכל, אני מתבייש, ואני מתחילים לבנות בנינים במוחו ובמחשבתו – "לא קבלתי שם בלום". אבל שמחתי היא, שכל אלו שהלכו מאתנו, פרחו מציידים עם המשה חומשי תורה עם משניות עם ש"ס⁹, יותר אני יכול... הבחירה היא גדולה, זהו בכלל פלא שאחד נכנס לתוך ארבעת אמות שלנו, וגם שיש לנו מנין בכלל.

איני אותו אדם, ואני חי בנפס

הבורא יתברך שמו רחם עלי, והקמתי ישוב ומשם אני מביא, הם כלם רוצים לבוא לכאן, ואפלו משקיעים תפלות על זה, אבל אין לי כבר פח, בפרט אחרי מה שעברתי, זוהי כבר חצי שנה מאז חל המועד פסה, איני אותו אדם, ואני חי בנפס, ואני חיב לשבת בתפלה וכו'. אבל עד אז הייתי בדיוק כמו בגיל חמש עשרה, שיש

⁹ מען האט נישט געקויפט קיין קראקס, דאס איז א מוגושמער מלבוש, אדער מיט א קען סאדע אדער מיט א אויפאד אויפאן דאס האט מען ביי מיר נישט געקויפט איך בין א מתנגד אויף דעם.

עשרה, שאז התחלתי, כך היה בגיל שבועים ושתים, ולא שנתי במאומה, ואפשר לשמוע את הקלטות מהשנים הראשונות והשנים האחרונות, ורואים שאלו הם אותם דבורים וכו'.

שלא להניח עצמו להעולם להטעות. שלא יטעה אותו העולם אלא שברבות השנים קבלתי פרקטיקה, ומחנפיון למדתי, כפוא אפשר להטעות ולהתעות אנשים, וכמה צריך להזהר מזה, כמו שאיתא בשיחות הר"ן (סימן נא): 'את זה תקבלו מאתי שלא להניח עצמו להעולם להטעות. שלא יטעה אותו העולם'. אם רואים מעט בזקן ארוך, מתפעלים ומפטירים: אה, אחד מרבני ברסלב! מי הוא בכלל? פשוט שנה את הלבוש שלו, וכבר נהיה מאן דאמר וכו'¹⁰.

¹⁰ רואים בהוש, שאדם מטעה את עצמו, עד שנעשה עסק שלם מפנו, ומשחק שלם, וכמו שרבנו הקדוש מספר (ספורי מעשיות, מעשה יב): 'בת אחרת אמרו, שעקר התכלית הוא שמחה. כי בשנולד בן שמחים, בשיש חתנה שמחים, בשכובשים איזה מדינה שמחים, נמצא שתכלית הכל הוא שמחה. על בן בקשו איש שיהיה שמח תמיד, נמצא שהוא אצל התכלית, והוא יהיה מלך עליהם. והלכו ומצאו שהיה הולך ערל אחד בכתנת בזוי בדרך, ונשא פלעשיל וזן שרף, והלכו אחריו כמה ערלים. וזה הערל היה שמח מאד (כי היה שבור מאד). וראו שזה הערל הוא שמח מאד ואין לו שום דאגה, על בן היטב בעיניהם הערל הזה, כי השיג את התכלית שהוא שמחה, וקבלו אותו למלך עליהם, ובודאי הנהיג אותם בדרך הישר, ורואים מזה, איך שאפשר לטעות ולהנהיג בדרך הישר, כשהושבים שהעקר הוא שתיה וכו'.

אם אתה רוצה באמת לזכות לענוה, הסתכל על העבר שלך
 חז"ל אומרים: אמרו לאחד זקנה מגדל, אמר להם: יהיה נגד
 המשחיתים; ובדרך צחות, אם מגלחים את הזקן הרבה – וביים מן
 הימים מתחילים לגדל אותו, הוא נעשה שעיר יותר והזקן צומח
 לכדי זקן ארוך¹¹, אם אתה בעל תשובה שב בשקט, וזאת היא
 הצרה, אדם לא יכול לשבת בשקט, אלא היב לעשות רעש ושידעו
 ממנו – הסתכל לאחורנית ואז תהיה יותר שקט... ורגיל אני לומר,
 שהרי מוכא הרבה בספרי מוסר, שצריך לעבד על מדת הענוה וכו',
 אבל נראה שזה הדבר הקל ביותר, כי אם אתה רוצה באמת לזכות
 לענוה, הסתכל נא היטב על העבר שלך, והזכר במעשיך הלא
 טובים, נראה שאחרי זה יאבד כל החשק לרדף אחר הכבוד
 והישות, כי כל אחד יודע מה העבר שלו...

אבל כל זה נכלל בשיחה של רבנו, שלא ננית לעולם להטעות
 אותנו כי העולם הזה ממעה אותנו מאוד, מי יכול לאחו בזה? אבל
 כל כל פנים איני צריך להתפעל מכל האנשים הנסים האלו,
 שנועלים נעלי קרוקס, מגשמים, וכל תבגדים הצואים שמסוכיב,

¹¹ פעם נכנס להרב הקדוש מסאטמאר זי"ע, תלמיד אחד בלי זקן, ורמו לו הרב הקדוש, נו
 נו, באומר, מה קורה איתך... והצמדק הלה: מה אוכל לעשות... וענה לו בצחות, פשוט אל
 תעשה כלום, תן לזקן לצמח.

ומוכרים קדושה ויהדות, עם כל המכשירים הפומאים, לחקות את הזמרים הפחותים.

שואלים אותי: מה נקרא 'מנגן רשע'?

וכמו שרבענו ו'ל אומר (לקומי מותר"ן חלק א' סימן ג'): 'מי ששומע נגינה ממנגן רשע, קשה לו לעבודת הבורא'. שואלים אותי: מה נקרא 'מנגן רשע'? אתה רק צריך לראות אותו איך הוא מנגנע וזרק את עצמו לכל הצדדים כמו איזה שחור עם כל התנועות, והוא הולך ללמד אותי יהדות ויראת שמים, ואף שגדל במקומות חסידיים וחרדים, אבל בודאי את זה הוא לא למד שם – לעשות תנועות משנות כמו גוים מתעבים. ולפעמים שר שירי רגש בלפי הבורא, באשר דקה קדם הוא התלבש כמו איזה פושי וכו', וכי תהיה איזו תועלת לקרבת אלקים מפל זה? לא ולא! ופעם אחת אני היב לומר את האמת בענין זה.

דרך של התחדשות – לחדש את עצמו בכל עת

ונהור לעניינינו, רבענו הקדוש למד אותנו דרך של התחדשות – לחדש את עצמו בכל עת. השבוע הזה הוא שבוע קדוש, שקוראים בו פרישת בראשית, השנה רק עכשו מתהילה, פרישת בראשית!

היום הוא ליל שישי מיוחד, ליל שישי של בראשית, שנה שעוד לא היתה לנו בעולם, ואם נהיה ראויים – נזכה לגאלה השלמה השנה. כמו שאיתא בזהר הקדוש על שנת ע"ג. ועל פן עלינו להתחדש ולא להיות כמו קדם, לא לרצות להיות כמו קדם, רק להשתנות ולהתחדש לגמרי.

הגאון הקדוש המלבי"ם וצ"ל היה אדם מאוד קדוש (היה גם נוסע אל הצדיק הקדוש בעל העטרת צבי מוידיתשוב, וכותו תגן עלינו), בהתחלה היה רב בעיר בוקרסט שם היו ליצנים אפיקורסים, ויצאו לאור שני עתונים, אחד היה נקרא 'הבקר' ואחד היה נקרא 'שחר', והם פתבו בקביעות נגד תיחדות והאמונה, רחמנא ליצלן, ועשו ליצנות מפל הקדוש והיקר, והוא לחם את מלחמת ה' ולא שתק להם, ובדאי רדפו אותו, כי את מי רודפים? אחד שלא רוצה להכנע, פענין יתדות אסור להכנע ולותר!¹²

¹² יגדבר מענין המחלקת שעל הצדיקים, הנה בסוף הספר הקדוש 'נעם אלימלך' נדפסת אגרת מאת בנו הרב הקדוש הרבי רבי אלעזר זי"ע: 'נדון המחלקת שנתעורר בעונותינו הרבים על הרב האי גאון תהמיד המפרסם האב"ד דקהלה קדושה ועליהוב, גרו יאיר (הלא הוא הרב הקדוש רבי לוי זצוק מפארדיטשוב זי"ע, שהתעורר עליו קורגה מחמת שהיה מלמד זכות על כל פריה), שאלתי את אדוני אבי מורי ורבי, גרו יאיר, והשיב לי בזה הלשון מה זה תודיש אצלכם? כבר היה לעולמים דברים כאלו: מצינו אברהם אבינו עליו השלום שהפיל אותו נמרוד לכבשן אש ויצא בשלום וכשבא לארץ ישראל נתנהו רעב בארץ ואמרו יושבי מקום ההוא מחמת

ה'דש אסור מן התורה - - -

להיום הוא היארצייט של מרן ה'חתם סופר' הקדוש זי"ע, שלמד אותנו: 'ה'דש אסור מן התורה!' - אין כונה דבר לשנות את ה'דרך הישנה ולהנהיג דברים חדשים, כי יש לנו דרך סלולה מאבותינו

שהם המין בא אצלנו ארע לנו מקרה זה והלך למצרים כדי להשקיט הדבר לבל יתפשט ביניהם ואולי זאת לא היה הולך למצרים שלא אמר לו השם יתברך כי אם לך אל ארץ כנען וזה היה מעשרה נסיונות שנתנסה והנה לבאורה מה זה נסיון שהלך למצרים שהוא כמעט נגד צווי השם יתברך אלא צריך לומר כנ"ל והנה תמונה מאד וכי אפשר שלא שמעו יושבי ארץ כנען מגדל הנס שנתרחש לו באור בשדים הלא בכל קרוב הוא לארץ ישראל: שנית כבואו למצרים לקח פרעה את אשתו וינבע ד' את בית פרעה ופרש נמצא שנעשה לו גם כן גדול, ואחר כך לקח אבימלך את אשתו והנה תרי תמיהות מדבר דכירא אינשא ובודאי נשמע בית אבימלך מזה הנס כי קרוב זה אל זה היה בדכתיב (שמות יג, יז) ולא נחס אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, ובפרט כי דרך המלכים להודיע זה אל זה דברי הדושים ובפרט נסים גדולים כזה אשר לא היה מיום הוסדה הארץ וזה מצאנו ראינו שנמרוד לא נענש כי אם אחר כמה שנים אחר המעשה של מצרים, גם פרעה לא נענש מיד ועקר עונשו היה בצאת ישראל למצרים בעשר מכות באשר מצינו בספרים, ומה שלקה פרעה מיד בקחתו את שרה זה לא היה כי אם למען מנוע אותו כל יגע חס והלילה, וגם אבימלך לא נענש מיד רק בעצור עצור ה' בעד כל רחם זה היה גם כן כדי שלא יאמרו מאבימלך נתעברה שרה כי היו עצורים הנזכרים והנזכרות למען דעת כל עמי הארץ כי לא יצא מהם זרע כי עצור היו מכל צד, והרשעים אלו מהם נתחרטו אחר המעשה ומהם עמדו במרדם כמו נמרוד אף שראה גדל הנס, ואף אחר כך בשנשבה לזמ כונתו היה על אברהם אבינו עליו השלום כמבאר, ומה לכם להשיב על כל הקשיות והתמיהות הללו.

ומאבות אבותינו הקדושים, ובדרך הזו עלינו לצעוד, ולא בשום דרך חדשה.

כגון אחד שמסתפר בדרך מודרנית, זו לא הדרך שראינו אצל אבותנו ואצל הצדיקים הקודמים, לא בכה מקרבים אנשים, יש לי ברוך השם שתי פאות יפות, איני מתבייש עם הזקן והפאות שלי, אבל כאשר מתחילים לעטות על עצמו הופעה חדשה בנדמת הגוים, זה נכלל באזהרת החתם סופר זי"ע ותלמידיו – חדש אסור מן התורה.

היהדות החיה והתוססת היתה של החתם סופר

אומרים בשם הרב הקדוש רבי ישראל מסטולין – שהיה מפרם בשם 'הינוקא' זי"ע, שהתפטא לפני חסידיו, שלכן בהוינגריה השתמרה היהדות¹³, כי בעיר פּרשבורג התגורר מרן ה'חתם סופר'

---

¹³ וראים אשר בקהלות יהדות הוינגריה השתמרה היהדות יותר מבמקומות אחרים, משום שהם התנהגו בפשימות בלי שום חכמות, ואכן, יהודי הוינגריה מיהדים בענין זה, שהם נוהגים בישרות ובתמימות, ואף שגני עדות אחרות לועגים להם, אבל המציאות מראה, אשר דיקא בקהלות שלהם, היו יכולים להוציא מהבט אל הפועל את שיטת ההתבדלות, להפריד מכל וכל מכתות הנאולוגים וכיוצא בהם, ורק כך שמרו על גהלת התורה והיראה.

זי"ע, אבל בעיר פראג הסמוכה, ששם פּרצו פּרצה של פּשרות – לא נשאר שום דבר.

דרכו של מרן החתם סופר זי"ע, היתה ללחום נגד כל דרך חדשה שמבצבצת, ועל כן העמיד קו ברור, יקב הדין את הקר, שיטת התבדלות הנודעת – שמתבדלים ומתרחקים לגמרי מפל קרבה ושיכות אל האפיקורסים המתעבים. לא כן קהלות אחרות שהיו במקומות בהם לא היתה השפעתו של מרן החתם סופר זי"ע, מחמת הפשרות לא נשאר שם זכר ליחדות. והנה בעיר פראג, הנ"ל, שהיתה עיר ואם בישראל, לא נשאר שם פלום מלבד עדות דוממת של מצבות מתקופות קדומות של גדולי ישראל ענקי קומה וכו', אבל היחדות החיה והתוססת היתה של החתם סופר, שעד היום, שמו וזכרו נשאר לנצח אצל כל יהודי מפל העדות והחוגים. ואת זה קבלנו מאבותינו ורבותינו.

והנאון המלבי"ם אומר לו: וכי איך רואה את הפדי הבורא?

וכאשר התגורר המלבי"ם בבוקרסט כנ"ל, פגש אותו יהודי בשעה מקדמת מאד בבקר, יורד מבנין גבוה פלו אדום ומרגש, שאל אותו תיהודי: "מה קרה?" ענה לו המלבי"ם: מחר, תבוא חצי שעה קדם... תעלה אתי למעלה, ואגלה לך מה ראיתי..."

הִיהוּדֵי הַמֵּתוּיָן עַד מָחָר, וְאִמָּנָם הִגִּיעַ בְּשָׁעָה הַזְּקוּבָה, וְעָלָה עִם הָרֵב לְמַעְלָה, וְהוּא רוֹאֵה שֶׁהָרֵב מְסַתְּפֵל וּמְסַתְּפֵל, וְהוּא עֵדוּן לֹא מִבֵּין בָּלוּם.

וְכִי שָׂרְאָה אֶת הַזְּרִיחָה, יוֹדַע, שֶׁתְּחִלָּה הִנִּיץ הַחֲפֹה מִתְחִיל אַט אַט, קוֹדֵם מִתְאֲדָמִים פְּנֵי הָרְקִיעַ מְעַט, אַחֲרַי כִּף עוֹד וְעוֹד, עַד שֶׁעוֹלָה הַשָּׁחַר לְגַמְרֵיו.

וְהִנֵּה הָרֵב תוֹף כְּדֵי הַתְּבוּנָנוּתוֹ בְּעֵלוֹת הַנִּיץ, מִתְחִיל לְרַקֵּד וּלְצַהוֹל, וְהַתְּלַחֵב כָּל כָּף, כְּאֵלוֹ רוֹאֵה אֶת כָּל זֹאת לְרֵאשׁוֹנָה בְּחֵינּוֹ, בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת מִפְּלֶאֶה. וְהִיהוּדֵי מִשְׁתַּאֲה, וְשׂוֹאֵל: רַבֵּי! מַה קָּרָח? וְהַגְּאוֹן הַמְּלַבֵּי"ם אוֹמֵר לוֹ: וְכִי אֵינְךָ רוֹאֵה אֶת חֲסָדֵי הַבּוֹרָא? כִּי אִם הַשֶּׁמֶשׁ הִיְתָה עוֹלָה בְּפַעַם אַחַת, הָרִי שֶׁהֵינּוּ בְּלָנוּ מִתְעַוְרִים, וְכִמוֹ כֵּן בְּלִילָה... אִם הַלִּילָה הִיְתָה יוֹרֵד בְּבֵת אַחַת, הִיְתָה זֶה מוֹיֵק לְרֵאשִׁיָּה שְׁלָנוּ, אֵתְהָ רוֹאֵה? הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה כְּזֶה חֶסֶד, הַשֶּׁמֶשׁ עוֹלָה לְאַט, בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב: 'בְּטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית', זֶה הִיְתָה הַסֶּפֶר הַמּוֹסֵר שְׁלוֹ, שֶׁבְּכָל יוֹם מִתְקַיֵּם: בְּטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְאִז נֹכַח הִיהוּדֵי

לְרֵאוֹת אֵיזָה רַב גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ שׁוֹכֵן בְּעִירוֹ.¹⁴ וְזֶה נִקְרָא 'לְחִיּוֹת'
לְהִתְלַהֵב מִתְּבַרְיָאָה שֶׁל תְּקֻדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִזְכּוֹר אֶת חֲסֵדֵי ה'
בְּפֶרְטֵי פְּרָטִיּוֹת שְׁעוֹשָׂה בְּכָל יוֹם וּמְחַדֵּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית תְּמִיד.

סְגֻלָּה גְּדוֹלָה לְאַרְיִכוּת יָמִים וְשָׁנִים וְלִירֵאת שָׁמַיִם.

בְּעֵת אֲנִי מִתְּחִילִים אֶת פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית, מִי שְׁעוּד לֹא הִתְחִיל לְלַמֵּד
חֹמֶשׁ עִם רַש"י – יְכוּל עוֹד הַיּוֹם בְּלִילָה וּמְחָר, "לְחַמּוֹף" אֶת פְּרִשְׁת
בְּרֵאשִׁית, בִּי כֵּן אִם מִתְּחִילִים, תְּקֻדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שֶׁנִּלְמַד בְּכָל
יוֹם חֹמֶשׁ רַש"י וְתַרְגוּם – שָׁנִים מְקָרָא וְאַחַד תַּרְגוּם, שֶׁהִיא סְגֻלָּה
גְּדוֹלָה לְאַרְיִכוּת יָמִים וְשָׁנִים. וְאִם לֹא מְדִים רַש"י, זֹהִי סְגֻלָּה לִירֵאת
שָׁמַיִם.

וַיְדוּעַ בְּשֵׁם צְדִיקִים זִי"ע, שְׁמֻקוֹר הַסְּגֻלָּה הַזֹּאת, כִּי תִרְמ"א כּוֹתֵב:
'וִירָא שָׁמַיִם יוֹצֵא יְדֵי שְׁנֵיהֶם', מִפּוֹלָא הַזּוֹכֵה לָזֶה – זּוֹכֵה לְחִיּוֹת יִרָא

¹⁴ וְאִם עַל פִּי בֶן רַדְפּוֹ מֵאֵד אֶת הַפְּלִבִּי"ם וְרָצוּ לְמַסֵּר אוֹתוֹ לְגוֹיִם, ר' מֹשֶׁה מוֹנְטִיפּוֹרִי
הִצְלִיחַ בְּכַסְפּוֹ לְחַמֵּר אֶת הַעֲנֵשׁ בְּגֵרִישׁ, שֶׁכָּבֵר הָיָה יוֹתֵר גְּרוּעַ מִמִּיתָה כִּי הָיָה מְלֵא
בְּיוֹנוּת, הוֹשִׁיבוּהוּ בְּעִנְיַת אֲשַׁפָּה בְּעָרֵב שֶׁבֶת אַחַר חֲצוֹת כְּדֵי לְגַרֵם לוֹ חֲלוּל שֶׁבֶת (כְּדָרָךְ
שְׁעִשׂוּ מִתְּנַגְדֵי הָרֵב תְּקֻדוֹשׁ מִבְּאַרְדִּיטְשׁוֹב כְּשֶׁנֶּגְרָשׁוּהוּ מֵעִיר פִּינְסְק). וְתוֹךְ כְּדֵי תִּגְרוֹשׁ
הַמְּבֻזָּה נִגְשׁ אֵלָיו עוֹ פָּנִים אַחַד עִם קַתֵּל חוּזֵר – שִׁיְהִיָּה לָךְ עַל שֶׁבֶת – אָמַר, וְאֵז הַתְּבַטָּא
הַפְּלִבִּי"ם – מִתְּחִתָּה יוֹתֵר מְדֵי אֶת הַחֶבֶל, וְאָמַנְם, הָיָה עוֹנֵשׁוֹ שֶׁהִגִּיחוּ שְׁנֵי חוּזִירִים מִתַּעֲרַר
וְהִתְרַגְּוּהוּ וְאֵת שְׁנֵי יִלְדָיו וְהִשְׁאִירוּ רַק עֲצָמוֹת.

שמים. ואומרים בשם הרב הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא זי"ע, אשר ביום שאדם זכה ללמוד חמש רש"י, באותו יום זו סגולה שלא יחטא... ולכן בעת באשר מתחילים את פרישת בראשית זהו הזמן להתעורר בענין זה, כי אם מתחילים בעת, אזי תקדוש ברוך הוא עוזר, ושבת הבאה גם ממשיכים עד שזוכים במשך כל השבועות של השנה, אבל אם דוחים את זה, גם השבוע הבא לא לומדים וכו' וכו'.

להסתכל על המזון הרוחני בדייק כמו על הארוחות הגשמיות

וכמו בן בענין למוד משניות, אם לא נתחיל בעת לעשות קביעות בלמוד, אזי מתי בן נתחיל? ואז זה יהיה מאד מר. וכמו בן גם בלמוד גמרא.

תלמוד קצת, חמש שורות לפחות... למד משנה אחת... למד פרק או חצי פרק... אין זה תרוץ לומר: "אני לא יכול!" כי כמו בארוחות שאתה אוכל בכל יום, שלוש פעמים ביום, אין משג בזה – היום אני לא יכול, איני מסוגל לאכול – אדלג על ארוחה, או לא אוכל בכלל, יום ימים ושלוש... אין דבר בזה! וכמו שבענין אכילה האדם לא בטלן, ומתיישב לאכול בתאבון, ודואג לעצמו שיהיה לו אכל באפן

קבוע, ולמה שיהיה במלך במזון הרוחני שלו, ולא יתישב ליד המוש
רש"י ללמוד בתאבון...

פדר דרד הלמיד מבאר בדיוק בדברי רבנו

מה מבקשים ממך? קצת משניות, קצת גמרא! ואם תאמר: "אני לא
יודע, אני לא מביין", אזי יש לך את דרד הלמוד של רבנו הקדוש,
ועל ידי זה תוכל ללמוד, ולא לשעות לפתויים שיפתנו אותך: "לא לזה
הרבי התפונן!" קח בעצמך את השיחות הר"ן, תתרגם את זה
לאיזו שפה שאתה רוצה: אנגלית, טורקית, אידיש... ותראה בעיניך
אם הדברים לא ברורים מספיק, כתובים מפרש בפנים.

ואם אז יבוא מישהו ויאמר לך: לא! לא לזה רבנו התפונן! תשיב
לעצמך: "אני כבר רוצה עם מי יש לי עסק, אני יודע שממך אני
צריך להתרחק, כי מלצנים צריך להתרחק".

אבל אם אדם מרגיל את עצמו, כמו שאוכלים בכל יום פעמים, ויש
שאוכלים שלש פעמים ביום, ולהכדיל הגוים באנגליה סועדים ארבע
פעמים, התורה הקדושה מצוה לאכול שתי סעודות, וכמו שכתוב:
"בבקר תאכלו וגו' ובערב תאכלו בשר", אזי לפחות תגנב משהו
בשביל הנשמה שלך – רחם עליה קצת.

עקר ענין רבנו ז"ל הוא רק למוד התורה ולא דבר אחר:

צָרִיךְ שְׁתַּדְעוּ: כָּל מַה שְּׁקָשׁוּר עִם תּוֹרָה, זוּהִי קִדְשָׁה, וְכָל מַה שְּׁלֹא
קָשׁוּר עִם תּוֹרָה זוּהִי טְמֵאָה!!! וְצָרִיךְ לְבָרַח מִשָּׁם כְּמוֹ מֵאֵשׁ. וְהַבּוֹשָׁה
הִיא, שְׁחִסִּיד בְּרִסְלָב לֹא מִתְבַּיֵּשׁ לֹמֵר שִׁיחָה – מִי אֹמֵר שְׁעָנִין רַבֵּנוּ
הוּא דְנִקָּא תּוֹרָה?

אִיזוֹ כְּסִילוֹת הִיא זֹאת?! רַבֵּנוּ תְּקַדּוּשׁ מִתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה הָרֵאשׁוֹנָה
בְּלִקוּטֵי מוֹתְרָא"ן: 'דַּע, כִּי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְקַבְּלִים כָּל הַתְּפִלוֹת וְכָל
הַבְּקָשׁוֹת, שְׂאֵנוּ מִבְּקָשִׁים וּמִתְפִּלָּים כּו' עַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְעַלָּה הַחַן
וְהַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי הַתּוֹרָה נִקְרָאת (מִשְׁלֵי ה'): "אֵילַת אֲהָבִים
וְנִעְלַת חַן"; שְׁמַעְלָה חַן עַל לִוְמְדֶיהָ (עֲרוּבֵין נד.). וְעַל יְדֵי זֶה נִתְקַבְּלִין
כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת.

כְּבָר לֹא מְדַבְּרִים מִשִּׁיחוֹת תְּרַ"ן, שִׁיחָה אַחַר שִׁיחָה, כְּגוֹן בְּשִׁיחָה יט,
וְאָמַר: נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָה שִׁיחָה חַיִּיב
אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְלַמֵּד כֶּךָ וְכָךְ בְּכָל יוֹם וְלֹא יַעֲבֹר וּכְיֹצֵא. וְאָמַר:
שְׂאֵפְלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה מְאֹד שְׁנִלְכְּדוּ בְּמִצּוֹדָה
רָעָה עַד שְׁרַגְלִין בְּעֵבְרוֹת, חֵם וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לְשׁוֹבָן,
אִם עַל פִּי כֵן הִפְחָ שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוּל כָּל כֶּךָ עַד שִׁיכּוּלָה לְהוֹצִיא
אוֹתָם מִן הָעֵבְרוֹת שְׁרַגְלִין בְּהֵם, חֵם וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֵק
קְבוּעַ וְחַיִּיב חֹזֵק לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וְיֹום כֶּךָ וְכָךְ יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחָה בְּיֹדָא

יזכו לצאת ממצדתם הרעה על ידי התורה כי ב"ח התורה גדול
מאד.

אם אנו רוצים להיות ערליקע אידן, צריכים לברח מהגויות
אבל את התורה הקדושה צריכים גם לקיים... לא רק ללמוד! אם אנו
רוצים להיות ערליקע אידן, צריכים לברח מהגויות שנמצאת
מסביב, ואנחנו צריכים לרדף ולחקות את הגוים? אני צריך לזרק
את כל מנהגי הגוים, וכל אלו שיש להם שיבות עם גוי אישקייט
צריכים לעזוב דרבים זו... אנחנו לא קבלנו חנוך בזה, מה לעשות?
ואף שמוגיעים בעלי תשובה ומצטרפים אלינו – "ישבו הפה אליך
ואתה לא תשוב אליהם" (ירמיה טו, יט), אנחנו לא צריכים להתאים
את עצמנו אליהם.

הפלא הגדול להפך ישוב רחוק בזה למקום תורה וחסידות
אני יכול לומר לכם, זה עלה לי בלבי... שהייתי יכול להראות במקום
הכי גרוע שנמצא בארץ ישראל, אם אמנם בגשמיות זה המקום
הכי יפה, אבל שם העבירו על הדת, שם יכלו להקים ארבע מאות
משפחות ומנסים להציק מפל הצדדים, היום היתה שם משטרה וכו',
ושם יכלו להקים ארבע מאות משפחות, שהנשים הנשואות

מספרות את שער ראשון, ממי אתם מדברים פה? אפלו אצלנו זה דורש תקוה. בעונותינו הרבים האבירים של הדור החדש, לא מעניין אותם אם מסתפרות או לא, ואת הזמן מקצצים ומשפצים אותו רחמנא ליצלו, אין מי שיאמר וידבר, אבל שם מדבר על עדות שלא נהגו כן, ובאים מבתים שפקשי בסו את שער ראשון וכעת נמצאות במדרגה בזאת.

התורה שעשה הרב מסאטמאר להכניס צניעות בנשים ידוע שהגאון הקדוש בעל הדברי יואל' מסאטמאר זי"ע באשר הגיע לעיר סאטמאר, דרש קדם מנשות העיר בתור התחלה שתלכנה בפאות, העקר שלא תסתבכנה בגלוי שער רחמנא ליצלו, שעל זה נאמר בזהר הקדוש פרשת נשא, קללה תבוא על בעל שפניה את אשתו שתלך בגלוי שער, עד כדי כן, אזי תקן שכלל הפחות תלכנה עם פאה, שלא תראנה השערות! אחר כן אפשר לפעל שתספרנה... וראו זה פלא, אי אפשר להבין, לא יאמן כי יספר, שבנות מעדות שלא שמעו כלל על מנהג זה, פעלו אצלן, שתתנהגנה בתכלית הצניעות.

אני אומר: אני חי רק בזכות בית התבשיל
 ושם זכיתי להקים 'בית התבשיל' שהיא הצדקה הגדולה ביותר, ורק
 בעבור הזכות הזאת אני חי, תמיד בקשתי מהבורא, אני צריך
 יותר משבעים שנה, פי עברתי בחיי צרות רבות, וכמעט שלא היה
 לי יום אחד טוב... ואיתא בגמרא (בבא בתרא יא ע"א): 'תניא, אמרו
 עליו על בנימין הצדיק, שהיה כמונה על קפה של צדקה, פעם אחת
 באתה אשה אחת ועמדה לפניו בשני בצורת. אמרה לו, רבי,
 פרנסני. אמר לה, העבודה, אין בקפה של צדקה פלום. אמרה לו,
 רבי, אם אין אתה מפרנסני, הרי אשה ושבעה בניה מתים. עמד
 ופרנסה משלו. לימים חלה בנימין הצדיק ונטה למות, אמרו מלאכי
 השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבנו של עולם, אתה אמרת, כל
 המקום נפש אחת מישראל כאלו קים עולם מלא, ובנימין הצדיק
 שהיה אשה ושבעה בניה, ימות בשנים מועטות הללו? מיד קרעו
 לו גזר דינו, תנא, הוסיפו לו על שנותיו עשרים וארבע שנים. לכן
 אני אומר: אני חי רק בזכות בית התבשיל, שנותנים שם אכל החל
 מאחר תפילת התיקין עד שמונה תשע בערב, והכל ללא תמורה
 בספית. זאת היא הצדקה הגדולה ביותר.

אם רוצים לטעם מהפרי צריך לשבר הקלפה הקודמת לפרי
אחר ההקדמה הארבה הזאת, הבה ונציא משוהו לפחות מפרשת
השבוע. כתוב: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, מה
הפונה שמים וארץ? וחז"ל אומרים אשר שמים סובב וחולף על
רוחניות – הנשמה והארץ סובבת וחולקת על גשמיית – הגוף,
הבורא יתברך ברא גוף ונשמה, כל נשמה של יהודי, היא חלק אלוק
ממעל חלק מהבורא.

אם אני כל כך גם ומזהם, והנשמה לא מתגלה אצלי
ולמה איננו מרגישים זאת? כי הגוף מכסה על הנשמה, ומכל שכן
כאשר נפילתי בהטאת נעורים עם כל הלכלוך, אזי הקלפות יותר
מכפות אותי. וכמו שאיתא בזהר הקדוש שהפחה, שהיא הנשמה
היא כמו אגוז, הפרות בפנים ויש קלפה קשה מבחוץ, אם רוצים
לטעם מהפרי צריך לשבר הקלפה הקודמת לפרי, כמו כן אם אני
כל כך גם ומזהם, והנשמה לא מתגלה אצלי – ואז מאד מר, אחד
הוא במרה שחורה ועצבות ואחד הוא איש רגזן וכעסן, כל דבר
מכעים אותו, ואחד הוא פטפטון ודברן.

יסוד העפר – נשיכת העצבות והעצלות

ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד) שארבעת התאוות באות מארבע היסודות, לכל אדם יש ארבעה יסודות, וכל אדם מופד על ארבעה דברים, בכתבי האר"י מבאר אשר בכל פרט יש ארבע דברים.

היסוד הראשון הוא עפר – עקר הכח של האדם. ואומר רבנו הקדוש ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'צריך לזהר מאד מעצבות ועצלות, כי עקר נשיכת הנפש הוא עצבות ועצלות בבחינת (ישגיה ס"ה): 'ונפש עפר לחמו', עפר היא בחינת עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר, פמוכא בספרים.

בגנות תאות נאוף שהיא ממש שגוע

ויש את יסוד הפנים, שמשם באות, רחמנא ליצלן, התאוות, כגון תאות נאוף, המושגעת את האדם לגמרי, שמוסגל להסתפל עוד ועוד ללא הרף, ומפוש מתקנים בו: 'והיית משגע מפראה עיניך!' כי זה ממש שגוע, לשוב ולהסתפל על כל מראה לא מהור וכו', וכמו שחז"ל אומרים (פוסק ב' ע"א): 'אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות', עוד הפעם להסתפל בוידואו... הרי ראות כבר! זה חדש חדש... אמנם, אתה יכול להתחבא מהחברים שלך, ולהסתפל

בהחבא וכו', וְאִם אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ, אֲבָל מִהַצְדִּיק אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַסְתִּיר, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר רַבְּנֵי תְּקוּדוֹשׁ (שיחות הַר"ן סימן רנז): "עֵינֵי ה' אֵל צְדִיקִים" (תהלים לד טז), הֵינּוּ שְׂהַצְדִּיקִים יֵשׁ לָהֶם עֵינֵי ה'. וְזֶהוּ "עֵינֵי ה' אֵל צְדִיקִים", שְׂעֵינֵי ה' הֵם אֲצֵל הַצְדִּיקִים, וְעַל כֵּן בְּיָדָאֵי הֵם יְכוּלִים לְהַסְתִּיבַל בְּעֵינֵי ה' וְלִדְעַת כָּל מַה שְׂעֵבֵר הָאָדָם.

מֵאִים תְּאוֹת אֲכִילָה וְשִׁתְיָה

אַחֲרֵי זֶה תְּאוֹת אֲכִילָה וְשִׁתְיָה – הָאָדָם מִתְּנַפֵּל עַל אֲכָל, לְמִרוֹת שְׂאֵם אֶחָד לֹא יִקַּח לָּהּ אֵת הָאֲכָל שְׂלָהּ, בְּאַמְרִיקָה נְהוּג לָשִׁים בַּר עִם מֵאֲכָלִים בְּאַרְוֵעַ, וְאָדָם יוֹשֵׁב וּמְמַלֵּא צְלַחַת וְאוֹכֵל בְּעֵמִידָה בְּעוֹדוֹ בְּכַפּוֹ! מַלֵּא לְעֵצְמָהּ, וְשֵׁב וְתֹאכֵל... לְאֲכֹל תוֹךְ כְּדֵי הַלִּיכָה זוֹהֵי תְּאוֹת אֲכִילָה!

רַבְּנֵי תְּקוּדוֹשׁ אֹמְרִים (שיחות הַר"ן סימן נא): 'בְּאַמְתַּי אֵינִי נִמְצָא שׁוֹם תְּאוֹה כָּלָל. כִּי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה הוּא הַכֶּרֶח לְקִיּוּם הַגּוּף, וְגַם בְּנִים מְכַרְחִים לְהוֹלִיד, וְכֹל זֶה הָאָדָם מְכַרְחֵ וְאִם כֵּן אֵינִי שׁוֹם תְּאוֹה כָּלָל רַק שְׂצָרִיכִים לְהַתְּנַהֵג בָּהֶם בְּקִדּוּשָׁה וּבְטָהֳרָה. וְהַשְׂכָּל שֶׁל הָאָדָם יְכוּל לְעַמֵּד בְּנֶגֶד כָּל הַתְּאוֹת'. וְהַעֲקָר לְדַעַת אֵיךְ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים וְאֵזוּ יִנְצֵל מִכָּל הַתְּאוֹת.

קחלת מהבל את הרדיפה של האדם אחר הכסף

ויש גם תאונות ממוך, אדם מושגע אחרי כסף, עוד פעם כסף ועוד פעם כסף. רק בעת אמרנו בפסוקי מגלת קחלת, איך שמהבל את הרדיפה של האדם אחר הכסף, בשביל מי אתה עמל? אתה תרי תלך מזה העולם, ומה עוד שפשתיקדוש ברוך הוא עוזר לאחד ונותן לו עשירות, ואין לו זכות הנאה מזה, והכל שמור בפנק זה ובפנק זה, ואחר כך מת רחמנא ליצלן. ובתכריכים אין ביסים... בשביל מי עמלת? אין לך למי להשאיר את הכסף, אפילו בשאתה רוצה. וכאשר אדם רודף אחר הממוך, מה כבר יהיה לו מזה, שיאגר כל כך הרבה כסף עד שיבוא איזה רמאי, והוא ישקיע את כספו אצלו, והוא יברח לו עם כל הממוך, וכן שאר ענינים רעים שיכולים לקרות עם הכסף, ולא יהיה לו שום זכות עם הכסף; אלו התאונות הבאות מיסוד המים.

התאונה לדבר לשון הרע ובפרט על זה שהטיב עמך

ויסוד הרוע – הוא שאדם מכרה לדבר לשון הרע, רכילות וליצנות על זה ועל זה. ואף שאין מכיר אותו, ולמה הוא מדבר עליו? ואפילו בשאתה מכיר – למה שתדבר עליו רע? אתה יודע שזה לא כך, הוא תרי הוציא וסחב אותך מן הבוץ, הוא עשה מופך בן אדם, ואז

האדם מתנגד להודות למיטבו, ואומר: "מה פתאום הוא עשה
מפני בן אדם?! הוא כבר שכח, והוא חיב לנצל את רוח המדבר
שלו לדבר כל מיני לשון הרע.

בה התפרצות אש הכעם

בה האש – יש אנשים שהם מאד פעסנים, ממש רוצחים בבית –
מרבצים ומכים, ומתפרעים בהמה שפוכה. והנה כתוב בפרשתנו
'ויקה את האדם' ואיתא בזהר הקדוש: מאן נטל ליה מארבע יסודין
דיליה, מבאר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן עט) רואים אדם,
שמתגברת עליו מדת האש והוא פעסן, הוא אמלל בשגעונו, כל
דבר הכי קטן יכול להרתיע אותו, אפלו אם היוו משהו לידו וגו',
בידוע דבר זה, כמה אדם שגלקה בענין הזה, יכול להיות מסכן
ואמלל – והוא מאלו שחיהין אינם חיים.

ואלו הם הארבעה היסודות שיש באדם, ויהודי צריך לעבד את
עצמו, שאלו הארבעה יסודות יהיו מזככים. ואומר רבנו הקדוש ז"ל
(לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סו) שהם פנגד ארבע אותיות שם הוי"ה
הקדוש.

איך מונכים את ארבעת היסודות?

מה יהודי צריך לעבד? הנה ביסוד ה'אש' – אני בוער אל הבורא כל עולמים. יסוד ה'רוח' – אני מדבר רק אל הבורא יתברך. יסוד ה'מים', שהם ה'תאוות' – יש לי כזאת תאווה ותשוקה אליך תתברך ותתעלה, ברוך השם הלכשתי את עצמי בציצית, אני מנשק את הציצית, הנחתי את התפלין, יש לי את המזוזה, אלו הן התאוות שלי, יש לי תאווה ללמוד את כל התנ"ך, יש לי תאווה ללמוד את כל ששה סדרי משנה, את כל התלמוד בבלי, את כל התלמוד הירושלמי, את כל התוספתא, אני רוצה לעבור וללמוד את כל המדרשים שרק קיימים.

וכן יסוד ה'עפר' – אני לא רוצה לעשות עברות, אני משתמש במדת העצלות שלי, אין לי בתי. האדם שזוכה כך להשתמש עם היסודות שלו – זה נקרא מעבד, ואם לא, זהו רע ומר מאד.

"ומבשרך לא תתעלב" – שלא תעלים עיניך מלרחם על בשרך

וכל זה בא מחמת שהגוף מכסה את הנשמה, אבל אם אדם מעבד את הגוף אזי הנשמה נהיית אדון הגוף, רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כב) על הפסוק "ומבשרך לא תתעלב" (ישעיהו נח) 'מבשרך' דיקא, שלא תעלים עיניך מלרחם על בשרך, הינו בשר גופך, כי צריכין לרחם מאד על הגוף לראות לזככו, כדי שיוכל להודיע לו

מכל התארות ותחשבות שהנשמה משגת. כי הנשמה של כל אדם היא רואה ומשגת תמיד דברים עליונים מאד, אבל הגוף אינו יודע מהם, על כן צריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף, לראות לנפד הגוף, עד שתוכל הנשמה להודיע לו מכל מה שהיא רואה ומשגת תמיד.

תראה לגוף שהוא גם העבודה של הבורא

תראה לגוף שהוא גם העבודה של הבורא, שגם הגוף יהיה כלי לנשמה, ובמקום שיהיו לה כסופים לכבוד או לישות, אני בכר גם כן משהו, ואני מצפצף עליי, אני לא צריך אותו, אני בכר יכול ויודע לבד... במקום זה, אני לא צריך אף אחד חוץ מהשם יתברך, אני רוצה רק את הבורא! שהנשמה לא תרצה כלום רק את התורה הקדושה והמצוות. וזהו מבשרי אהנה אלוק – שמעבדים כל כף את הגוף עד שנהיה בעצמו אלקות.

הבורא מדבר מתוכי

אם הפהות של אדם היתה רק הקדוש ברוך הוא, מה שיף להיות בעצבות? ברוך השם הבורא יתברך נמצא אתי, אני הולך – תקדוש ברוך הוא הולך בי. אני רואה – תקדוש ברוך הוא רואה מתוכי, אני

שומע! הקדוש ברוך הוא שומע מתוכי, אני מדבר! הבורא מדבר מתוכי. איי, יש לי צרות תוך כדי כך, רבוננו של עולם! הטאתי עויתי פשעתי אני כל כך הרבה הטאתי, שהכל יהיה לכפרת עוונות – כל הצרות, שאצא ידי חובתי בכך, כתוב בשם צדיקים, שכשעוברת על האדם איזו צרה, יאמר את הפסוק: (תהלים כה, יח): "ראה עניי ועמלי ושא לכל הטאתי", בשאדם אומר את הפסוק הזה – הוא מוסר את עצמו לגמרי, ומכפיל את עצמו לגמרי אליו ותפודה, על ידי זה נמחלים כל עוונותיו.

הלוא שאזכה לתקן את עצמי

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו, שבשנה הזאת, תבא עלינו למוכה – יתחיל התקון אצלנו, תינו שנבדק את עצמנו, איך אנו יכולים להתקרב מחדש אליו ותפודה. וכידוע מה שהתבטא פעם מרן הגאון הקדוש בעל ה'דברי חיים' מצאנו, זכותו תגן עלינו, בשחיית צעיר, רציתי לתקן את כל העולם, באשר בגרתי קצת חשבתני אולי אוכל לכל הפחות לתקן את כל בני עירי, באשר זננתי קצת יותר דמיתי שמוא אזכה לתקן את כל בני משפחתי ובני ביתי, בעת אני יהודי זקן... ואני אומר, הלואי שאזכה לתקן את עצמי.

מעלת למוד חמש ורש"י בכל יום

אזי לפחות באשר מתחילה השנה, צריך להזהר שלא להתסיר אפלו יום אחד מלמוד חמש ותרגום ורש"י, ואם קשה לו את כל קמעי חרש"י, על כל פנים שילמד איזה קמע רש"י בכל יום. ואני זוכר בעצמי שראיתי איך הגאון הקדוש מסאטמאר זי"ע היה נוהג בכל יום להכניס לתוך צדדי וכשהוא מעטר עם תפלין דרבנו תם, היה יושב ולומד פרשה חמש.

מעלת למוד משניות וגמרא בכל יום

וכן תדבר בלמוד משניות – ללמד פרק משניות! למה אתה מחכה שתיילדים שלך ילמדו אתריף משניות? תאמר: אני צריך טובות של אף אחד, אלמד על עצמי משניות.

וכשתקדוש ברוך הוא עוזר וזוכים ללמד דף גמרא, אם אני לא מבין הכל – אז לא! אל תקח בגלל זה עתון לידים, אלא אדרבה, בן תקח גמרא, להבדיל, ומחשמים כבר יזכו אותך, ועוד ילמדו אותך לעתיד מה שלא הצלחת להבין בהאי עלמא, כמו שאומר האר"י הקדוש (לקוטי תורה פרשת עקב). וגם רבנו ז"ל אומר זאת בשו"ת הר"ן, שמה שתייה נמנע לאדם להבין בעולם הזה, ילמדו אותו בעולם העליון.

ואֲבָל לָזֶה צְרִיךְ לְכַל הַפְּחוֹת לְלַמֵּד בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמָח שֶׁלְמִדְהָ אֵיזָה דָף גְּמָרָא בְּעוֹלָם הַזֶּה – זֶהוּ הַרְכוּשׁ הַגָּדוֹל בְּיֹתֵר.

הַבּוֹרָא הָרִי נִמְצָא פֹה, וְלִכֵּן אֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו

וְאִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזֵר לְאָדָם וְהוּא מְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְחָ שֶׁהוּא רִגֵּיל לְדַבֵּר בֵּהּ, אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה. וְאִף שֶׁבְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָם מְבִינִים אֶת מַעַלְתַּת הָעֲנָנִין, וַיֵּשׁ הָאֹמְרִים: הִנֵּה מִשְׁנַעַי! הוּא מְדַבֵּר אֶל הַקִּיר, אֵלָיו הֵם דְּבוֹרִים שֶׁל כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת... כִּי הַבּוֹרָא הָרִי נִמְצָא פֹה, וְלִכֵּן אֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו, אֲפִלּוּ רַק דְּבוֹר אֶחָד! וְאַחַר כֵּן עוֹד דְּבוֹר נוֹסֵף: רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! וְעוֹד פַּעַם רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי צְרִיךְ אֶת זֶה וְאֶת זֶה... מַה שְּׂאֵתָה צְרִיךְ תִּדְבֵּר עִם הַבּוֹרָא, אֵתָה תִּרְאֶה שְׂאֵתָה תִּזְכֶּה לְהוֹשִׁיעַ. וְאִם בְּקִשְׁתָּ וְרֵאִיתָ שְׂלֵא נַעֲנִיתָ, בְּקִשׁ שׁוּב וְשׁוּב וּבִסּוּף תִּוָּשַׁע, וְאַל תִּחַפְּזָה שְׂתִּמְצָא אֵיזָה שְׂדָה לְחִתְפִּלָּל בּוֹ, אוֹ שְׂתִּתְּיָה לְךָ דִּיקָא שְׂעָה (שְׁלֵמָה שֶׁל) הַתְּבוֹדָדוֹת וְכוּ', אֵלָּא הַתְּחֵל עֲכָשׁוּ לְבַקֵּשׁ מִיָּד, כִּאֵן וְעֲכָשׁוּ, וְאֵזִי תִּזְכֶּה בְּסוּף לְחַבֵּל.

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מִסְתַּמָּא לֹא יִצְחַק שְׁלֵי הַבְּטִיחַ לְמִוִּשְׁהוּ וְשׁוּעָה

מִסְפָּר עַל הָרַב הַקְּדוּשׁ רַבֵּי לֹא יִצְחַק מִכַּבְּאֲרִיטְשׁוּב זִי"ע שְׁפַעַם שְׁמִעֵנוּ אֵיךְ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שְׁחֵרִית, וּכְשֶׁהֲגִיעַ אֶל תְּקַמַּע "בּוֹרָא

רפואות" לא המשיך הלאה, וחזר על זה פעמים אין מספר, בורא רפואות, בורא רפואות... וכשנכנסו התלמידים לספר לרבים המגיד הגדול מפעזריטש זכותו תגן עלינו שחברם רבי לוי יצחק עצר בתפלתו וחזר על הקטע "בורא רפואות" פעמים אין מספר, מה זה צריך להיות? וסגר המגיד הגדול את עיניו ואמר רבוננו של עולם מסתמא לוי יצחק שלי הבטיח למישהו ישועה, וראה שיש דינים גדולים עליו, ובשביל זה לא מפסיק מלהתפלל, אזי אני אומר לך שילוי יצחק שלי הוא עקשן גדול מאוד ולא יעזוב אותך עד שתעזור לו, ולכן אני מבקש אותך תעזר לו, ופתאום הפסיק הרב הקדוש מבארדיטשוב זכותו תגן עלינו את הקטע "בורא רפואות" והמשיך בתפלתו. רואים מזה שאם אדם מתחנן ומבקש את הקדוש ברוך הוא ולא עוזב אותו, לבסוף יראה ישועה.

אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזר ויתפלל

אם בחר צריך שדוף – שייבקש מאת ה', ויחזר ויבקש שוב ושוב, כמו שחז"ל הקדושים אומרים (דברים רבה ב, יב): 'אמר רבי חייה רבה בתיב (תהלים כו, יד) קנה אל ה' חוק ויאמין לבך וקנה אל ה' חיו מתפלל וחזר ומתפלל ויש שעשה שיתנו לך; וכן בגמרא (ברכות לב ע"ב): אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזר ויתפלל שנאמר: "קנה

אֵל הַגּוֹי"ה חֹזֵק וְיִאֲמֹץ לְבָד וְקוּוּה אֵל הַגּוֹי"ה, כִּי בּוֹדְאֵי אִם מִתְעַקְשִׁים אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ פְּעַם אַחַר פְּעַם וְלֹא מִתְעַיְפִים בְּתַפְלָה, אֲזִי רוֹאִים יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי מִה שֶׁתַּפְּלָה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא יִכּוֹל לִפְעֹל. אִם אָדָם הַתַּפְּלָל וְרָאָה שְׁעֵדִין לֹא נוֹשָׁע – שְׁיִמְשִׁיךְ לְהַתַּפְּלָל – וְלֹא יִתְעַיֵף מִלְּבַקֵּשׁ עַד שִׁירָאָה יְשׁוּעָה בְּפִעֵל מְמוֹשׁ.

בְּכִיכּוֹל, אִם אָדָם הָיָה מְנַסָּה כְּכֹה לְכַבּוֹת וּלְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ יֶלֶד קָטָן שֶׁפִּתְאֹם רוֹצֵה סְבָרְיָה מֵאָבִיו, וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְתֵת לוֹ, הַיֶּלֶד מִתְחִיל לְצַעֵק וּלְכַבּוֹת – סְבָרְיָה, סְבָרְיָה, הוּא זוֹרֵק אֶת עֲצֻמוֹ עַל הַרְצָפָה, וּמִכָּה אֶת רֵאשׁוֹ בְּקַרְקַע, וְאִז אָבִיו נִכְנַע וְאוֹמֵר: קַח עִשָּׂר סְבָרְיוֹת, וְתַעֲזֹב אוֹתִי... בְּכִיכּוֹל, בְּכִיכּוֹל, אִם אָדָם הָיָה מְנַסָּה כְּכֹה לְכַבּוֹת וּלְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי לֹא אֲעֲזֹב אוֹתָךְ... יִזְכֶּה שְׁיִשְׁמְעוּ אוֹתוֹ וְכוּ'. כִּאֲשֶׁר רָאִינוּ שֶׁהַמַּגִּיד אָמַר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל תַּלְמִידוֹ רַבִּי לְוִי יִצְחָק, וְכוּתָם תִּגְזַן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

וְכַךְ עַל הָאָדָם לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְבַקֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ שׁוֹב וְשׁוֹב, עַל כָּל דְּבַר בְּפִרְטִיּוֹת, רַבְּנוּ תַקְדוּשׁ אוֹמֵר (לְקוּשֵׁי מוֹתְרִין חֵלֶק א' סִימָן נב): 'בְּתַחֲלָה יִרְבֶּה בְּתַפְלוֹת וְשִׁיחוֹת בְּהַתְּבוֹדָדוֹת בְּלִילָה בְּדִרְךָ יַחֲדִי כַנ"ל, עַד שִׁיזְכֶּה לְבַטֵּל זֶה הַדְּבַר, דְּהֵינּוּ לְבַטֵּל מִדָּה וְתֵאָוָה זֹאת. וְאַחַר כֵּן יִרְבֶּה עוֹד בְּהַתְּבוֹדָדוֹת הַנ"ל, עַד שִׁיבַטֵּל מִדָּה וְתֵאָוָה

אחֶרֶת. וְכֵן יִנְהַג זְמַן רַב בְּהַתְּבוּדוֹת, בְּזְמַן הַנִּזְל, וּבְמָקוֹם הַנִּזְל עַד שִׁיבְטֵל הַכֹּל. וְאַחֵר כִּד עֵדִין נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ אֵיזָה דְּבַר וְכוּ', וְאַחֵר כִּד מִכְּטָלִין גַּם זֶה, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ כְּלוּם'.

הַדָּבָר הַרְאֵנוּן שְׁצָרִיד לְבַקֵּשׁ עָלָיו הוּא שְׁמַחָה

וְעַם מַה צְרִיד לְהַתְּחִיל? יֵשׁ דְּבַר אֶחָד שֶׁעֲמוּ צְרִיד לְהַתְּחִיל, וְעָלָיו צְרִיד לְבַקֵּשׁ, שְׂאֵם יֵשׁ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה יֵשׁ אֶת הַכֹּל, וְהַדָּבָר הַזֶּה הוּא מִדַּת הַשְּׂמֵחָה! כִּי אִם יֵשׁ שְׂמֵחָה יֵשׁ אֲמוּנָה, וְכִבֵּר יֵשׁ בְּטָחוֹן, וְכִבֵּר יֵשׁ תְּפִלָּה וְכִבֵּר יֵשׁ תּוֹרָה. וְלָכֵן צְרִיד לְהַתְּחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְּבַרַד שְׂיִזְכָּה לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה.

כֹּל אָדָם נִמְשָׁךְ אֶל עֲצָבוֹת, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ אֶל פְּעַם, וּמִשָּׁם אֶל מַחְלָקָת, לָכֵן צְרִיד לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ שְׂמֵחָה כִּי אִזּוּ בָּא לְגַדְלוֹת הַמוֹחִין, וּמִכֵּין שֶׁלֹּא כְּדָאִי לוֹ לְכַעוֹם וְלָרְגֹז עַל אַף אֶחָד וּמִכָּל שְׂכָן שֶׁלֹּא לְהַפְנִים עִם אִי מִי בּוֹפוּחִים, כִּי עִם וּפּוּחִים וְהַתְּנַצְחוּיּוֹת לֹא מַגִּיעִים לְאַף מָקוֹם.

הַיֵּאֵד נִחְלָקוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם עַל בְּרִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ?

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר וְיִתְקַים בְּרֵאשִׁית כְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הִנֵּנוּ שִׁירָאוּ שֶׁהַכֹּל אֶחָד: שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן טו) בֵּית שְׁמַאי

אוֹמְרִים, הַשָּׁמַיִם נִבְרְאוּ תַחֲלָה וְאַחַר כֶּן נִבְרְאת הָאָרֶץ, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, הָאָרֶץ נִבְרְאת תַחֲלָה וְאַחַר כֶּן הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: תָּמִיד אֲנִי הֵיטֵף נִחְלָקוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם, בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל בְּרִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֵלֶּא שְׁאֲנִי אוֹמֵר שְׁנִיהֶם לֹא נִבְרְאוּ בְּאֵלֶּפֶס וּכְסוּיָהּ.

שְׁמַאי אוֹמֵר, שְׁצַרִּיף לְהִיּוֹת שְׁלָם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת

וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת לא) מַעֲשֵׂה בְּנִכְרֵי אֶחָד שֶׁבָּא לְפָנָי שְׁמַאי, אָמַר לוֹ גִּירָנִי עַל מְנַת שְׁתַּלְמִדְנִי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רִגְלֵי אַחַת. דְּחַפּוּ בְּאַמַת הַבְּנִין שְׁבִידוֹ. כָּא לְפָנָי הַלֵּל, גִּירָיָהּ. אָמַר לוֹ דְּעַלְמָךְ סְנֵי לְחִבְרָךְ לֹא תַעֲבִיד, זֶה הֵיא כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, כִּי שְׁמַאי הִלָּךְ בְּחֵמֶר הַדִּין, כִּי הוּא אוֹמֵר, שְׁשָׁמַיִם נִבְרְאוּ תַחֲלָה, שְׁזוֹ הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַצְּדִיקִים, וְלִכֵּן הוּא אֶחָד בְּאַמַת הַבְּנִין, הֵינֵנו שְׁצַרִּיף לְהִיּוֹת שְׁלָם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְכִי שְׁלֹא תַחֲזִיק בְּזֶה דְּחַפּוּ וְגִרְשׁוּ.

הַלֵּל אָמַר, שְׁצַרִּיף לְלַמֵּד אֶת דְּרֵי מַטָּה, וּלְהַחֲיוֹתָם בְּנִקְדָּה כְּלָשְׁחִי

וּלְהַפְּדָה, הַלֵּל אָמַר, הָאָרֶץ נִבְרְאת תַחֲלָה שְׁזוֹ הַמְּדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁצַרִּיף לְלַמֵּד אֶת דְּרֵי מַטָּה, וּלְהַחֲיוֹתָם אֶפְלוּ בְּנִקְדָּה מוֹכָה כְּלָשְׁחִי, וְעַל כֵּן הִלָּךְ בְּמִדַּת הַרְחָקִים, וְקָרַב אֶת כָּלָם, כִּי לַמֵּד אוֹתָם שְׁכָּל

התורה תלוייה בזה, שיאתב את הזולת, ומה שאתה לא רוצה
שיקרה לך אל תעשה לזולתך. ועל זה בא רבי שמעון בר יוחאי
לומר, תמה אני היאך נחלקו אבות העולם, בית שמאי ובית הלל,
על ברית שמים וארץ, אלא שאני אומר שניהם לא נבראו אלא
באלפם וכפויה.

רבי שמעון בר יוחאי היה יכול לקשר העולם הבא אל העולם הזה
כי רבי שמעון בר יוחאי זכה אל השגת המקיפים בתכלית
השלמות, ולכן היה לו את הלמוד הזה ללמד הן את דרי מעלה והן
את דרי מטה. כי היה יכול לקשר את העולם הבא אל העולם הזה,
ואת העולם הזה אל העולם הבא, כי הרי הוא גלה סודות ורזון
דרזון, איך ששמים כלולים בארץ ואיך שארץ כלולה בשמים, כי כל
הבריאה נבראה בפעם אחת, באלפם וכפויה – כמו סיר והכפוי שלו.
כי כל הלמוד של רבי שמעון בר יוחאי הוא, להוריד את השגת
המקיפים אל זה העולם, להמשיך את אור אלקותו יתברך לתוך
הכלים, וכמו שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"א, סימן תנה) כל דברי תורה הם
אחד, הינו להמשיך שפע, להמשיך משח רבות רדשא ולקדש
העולמות, ועל בן דיקא אמר ששני העולמות שמים וארץ – רוחניות
וגשמיות, תלויים זה בזה

שְׁכַל הַבְּרִיאָה בְּלֹא מֵאֲחֶדֶת בְּאֲחֶדֶת – גְּשָׁמִיּוֹת עִם רוֹחַנִיּוֹת בִּיחָד
 וְנָחוּ הַגְּלוּי הַנִּפְלָא שְׁל הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ שְׁעָמוּ נִצָּא מִן הַגְּלוּת, וְעַל זֶה
 בְּנוּיִים כָּל יְסוּדוֹתָיו שְׁל הָאָרֶץ הַקְּדוֹשׁ, וְעַל זֶה בְּנוּיָה כָּל תּוֹרַת
 הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, שְׁכַל הַבְּרִיאָה בְּלֹא מֵאֲחֶדֶת בְּאֲחֶדֶת
 אֶחָת – גְּשָׁמִיּוֹת עִם רוֹחַנִיּוֹת בִּיחָד, כְּאֶלְפֶס וּכְפוֹיָה, שְׁמַיִם וָאָרֶץ.
 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ רֵאשִׁי תְבוֹת
 אַחֲרָיָה, זֶה הַשֵּׁם שְׁעָמוּ נִבְרָאָה כָּל הַבְּרִיאָה, וְנִישׁ סֵפֶר חֲסִידוֹת קְדוֹשׁ
 'אוֹר הַגְּנוּז' עַל הַתּוֹרָה (מִתְרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יְהוּדָה לֵיב מַהֲאֲנִיפּוֹלִי זי"ע), שְׁכַנָּה
 אֶת דְּרוֹשָׁיו הַקְּדוֹשִׁים עַל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, וּבְכָל פְּרָשָׁה שְׁמוֹפִיעַ
 פְּסוּק הַנוֹשֵׂא אֶת הָרֵאשִׁי תְבוֹת הַזֶּה, הוּא דוֹרֵשׁ עַל זֶה סוּדוֹת
 הַתּוֹרָה].

וְאֵינְנו צְרִיכִים לַחֲקוֹת כָּל פְּרָחָה, כָּל זִמְר וְרִקְדָן
 עַל כָּל פְּנִים נַחֲזֵר לְעַנְיָן שֶׁהַתְּחַלְנוּ וְעַם זֶה נִפְסִים, אֲסוּר לָנוּ לָזוּז זִיו
 כְּלָשְׁהוּ מִדְּרָכֵי אֲבוֹתֵנוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵנוּ, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם וְתִתְּלָה לְאֵל,
 נוֹלְדָנוּ לְהוֹרִים כְּשֵׁרִים שֶׁשְׁמָרוּ עַל טְהָרַת יְחוּסָם וְכו', וְכֵן אֲבוֹתָם,
 וְאֲבוֹת אֲבוֹתָם, וְכָךְ מְדוֹר דוֹר וְאֵינְנו צְרִיכִים לְהַתְּפִישׁ מֵאֶף אֶחָד,
 וְאֵינְנו צְרִיכִים לַחֲקוֹת כָּל פְּרָחָה, כָּל זִמְר וְרִקְדָן, וְאֵינְנו צְרִיכִים
 לַחֲקוֹת שׁוּם נִכְרִי שְׁמוֹחֲפֵד אֶת גּוֹפוֹ אֲנָה וְאֲנָה, כְּמוֹ לוֹלֵב, וְלֹא לְלָקֵת

לבושים במלבושי הגוים, ולהתנהג ברוח הגוית המנשבת בחוץ,
אנו ברוך השם, צריכים ללכת בדרך הסלולה לנו, אחד שלא אהב
את זה, אני מבקש טובה – תעזב אותי... כבר עבר עלי בזה העולם
מה שעבר, והקדוש ברוך הוא יעזר הלאה.

התפללו בעדי שאתיה חזק ובריא, כי אני מאד מאד חלש, והקדוש
ברוך הוא יעזר שנזכה לקבל ביחד את פני משיח צדקנו, אמן ואמן.

